Juozas Grauzinis
7128 S. California Ave.
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Alp 2637
L.arch.

USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND OHIO 44103
Vol. LXXIII Spalis – October 6, 1988 Nr.38

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Sąjūdis ir stabligė

Kodėl tokia lėta pažanga?

Vytautas Meškauskas

Šio straipsnio antraštė paskolinta iš SĄJŪDŽIO ŽINIŲ, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio leidinio 16 Nr. Jame rašoma:

"Valdiškumo stabligė ir toliau karaliauja mūsų visuomenėje. Kiekviename žingsnyje vis stengiamasi apsidrausti, atsiriboti nuo sa vaimingo, laisvo žmogaus pasireiškimo, nuo jo sąmonės, valios ir sąžinės; panieka žmogui ir nepasitikėjimas juo persmelkia mūsų gyvenimą, sukausto, surąkina visuomenės kūrybines ir dorovines galias."

Nemažiau kaip tie Gintaro Songailos žodžiai yra įspūdingas ir faktas, kad tie žodžiai vis dar spausdinami mašinėle, o ne spaustuvėje, Tiesa, galima sakyti, kam reikalingas dar vienas laikraštis, jei tokio pobūdžio straipsniai dabar gali rasti sau vietos oficialioje spaudo je? Kai kas jau ir randa, tačiau beveik kiekviename SĄ JŪDŽIO ŽINIŲ Nr. randame skundų, kad persitvarkymo įdėjos ir klausimai neran da tiek vietos, kiek joms priklausytų – juk tai nemažas perversmas! – spaudoje ir televizijoje.

Nors persitvarkymas prasidėjo paties Gorbačiovo paraginimu, Lietuvos kompartijos organas TIESA, kurį turbūt vertėtų vadinti jo tikruoju vardu – VILNIAUS PRAVDA, pro jį praeina tylomis. Iki tokio laipsnio, kad Persitvarkymo Sąjūdis turėjo paskelbti tai TIESAI boikotą. Sakoma, kad dėl to TIESOS tiražas krito net 40,000!

Tai įspūdingas pasisekimas, tačiau ar jo užtenka? Juk nesunku įsivaizduoti, kad aukšti pareigūnai, kurie savo vietas gavo absoliučiu paklusnumu, negali suprasti kaip viskas galėjo taip pasikeisti. Jie vis dar galvoja – kaip ir daugelis užjūriuose – kad viešumas ir persitvarkymas yra kaž kokia klasta, sie kianti išaiškinti jų ištikimybę, 'senajai tiesai'! Kad tie, kurie persitvarkymą priėmė už gryną pinigą, greitai pasirodys 'senos tiesos' išdavikai, už ką gerais laikais buvo statoma prie sienos ... Ar toks galvojimas negali pasirodyti teisus?

Dėl to nėra visai tikras ir pats Gorbačiovas. Rugsėjo 25 d. maskvinėje PRAVDOJE pasirodė jo kalba, rug sėjo 23 d. pasakyta sovietų laikraščių redaktoriams. Jis skundėsi:

"Mes einam labai lėtai, mes gaišinam laiką, o tai reiškia, kad pralošiame žaidimą ... Žodžiu, yra spraga tarp mūsų tikslų ir mūsų darbo".

Jo pastangos atkutinti kraštą susitikusios su sunkumais. Jų tarpe visas kompleksas nusiteikimų, sąmyšio žmonių galvojime, iliuzijos, nekantrumas ir susierzinimas ...

Gorbačiovo kalba vietomis skambėjo kaip konserva tyvi pažiūra. Jis puolė redak torius už nepasiryžimą palaikyti jo politiką, ir kad spaudoje oponentai iš dešinės ir kairės kelia visuomenėje sąmyšį. Spauda esanti kalta ir už tai, kad ji daugiau rašo apie problemas, bet neparyškina laimėjimų.

Jis kritikavo spaudą už pasitaikančius konstatavimus, kad persitvarkymas pasunkinio ūkinę padėtį, sumai šė finansų lygsvarą, pablogino maisto pristatymą ir paaštrino gyvenamųjų patalpų ir kitas problemas. Jis teigė kad vien konstatavimas jog lentynos yra tuščios, ar kad nėra prekių, niekam nepatarnauja, nes tai yra ne jo, bet buvusių valdytojų pasėka.

Iš toliau žiūrint atrodo, jog visa bėda glūdi tame, kad perestroikos negali valgyti. Daugiau laisvės gerai, bet ilgainiui pradedi norėti daugiau gerovės. Žinoma, pirmiausiai turi ateiti ***mintis,*** ją paseks ***žodis,*** bet be ***veiksmo*** niekas netaps kūnu. Imkim pavyzdžiui Persitvarkymo sąjūdį. R. Ozolas, kalbėdamas Vingio parke, taip išdėstė artimiausius uždavinius. *Pirmiausia* reikia išspręsti atominės energetikos ugdymo klausimus. *Antra* – žemės ūkio chemizavimas – vartoti tiek chemi kalų, kiek jų reikia šiuolaikinei žemdirbystei. *Trečia*, rei kia išgelbėti vandenis nuo už teršimo. *Ketvirta*, reikia padėti ekonominius, socialinius, kultūrinius ir psichologinius pamatus daugiavaikei šeimai. *Penkta* – lietuvių mokyklos turi būti lietuviškos. *Šešta* – turim tiksliai ži noti, kiek ir ko duodam ir ko gaunam – ūkinė savivalda. *Septina* – reikalinga kultūrinė autonomija. *Aštunta* – pertvarkytina politinė sistema, leidžianti pasireikšti liau dies valiai Tarybose. *Devinta* – susigrąžinti savo istoriją.

Viskas reikalinga ir labai gražu, bet kartu reikalauja ir naujų ūkinių išteklių reformoms pravesti, tuo tarpu Gorbačiovui yra reikalingas koks nors apčiuopiamas laimėjimas – t.y. produkcijos padidėjimas tuojau. O to nepasieksi mitinguose. Tam tikrai negali padėti vakarykš čios tvarkos sargybiniai.

Vaizdžiai tariant – nūdie nė tvarka primena bandymą pragarą paversti dausomis, prižiūrint ... tiems patiems velniams.

Išrinkta nauja JAV LB Krašto Valdyba

Dr. Antanas Razma, naujasis JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirmininkas.

NAUJA JAV LB KRAŠTO VALDYBA

JAV LB tarybos sesijoje Chicagoje š. m. spalio 1 d., kurioje iš 69 narių dalyvavo 61, naujuoju krašto valdybos pirmininku 34 balsais išrinktas chicagietis dr. Antanas Razma.

Jo pristatyta krašto valdyba buvo patvirtinta šios sudėties: dr. Jonas Račkauskas, Regina Kučienė, Bronius Juodelis, Aušra Zerr, Arvydas Barzdukas, JAV plk. Donatas Skučas, Dalia Kučėnienė, Pranas Joga, dr. Paulius Kęstutis Žygas, Birutė Jasaitienė, Danguolė Valentinaitė, Darius Sužiedėlis, dr. Petras Kisielius jr., dr. Vytautas Skuodis, Lynas Norušis, Ramunė Kubiliūtė ir Ramona Steponavičiūtė.

Tarybos prezidiumo pirmininke išrinkta Angelė Nelsienė ir jos nariais Almis Kuolas, Danguolė Navickienė, Algis Raulinaitis, Romas Nelsas.

Į garbės teismą išrinkti: Vytautas Kutkus, Algis Rugienis, Gražina Kriaučiūnienė, Vytautas Petrulis ir Gražina Kamantienė.

Į kontrolės komisiją išrinkti: dr. Česlovas Mickūnas, Alfonsas Petrutis, Marius Žiaugra ir Gintaras Čepas.

Plačiau apie tarybos sesiją bus kituose Dirvos numeriuose.

Gorbačiovas -- caras

Pereitą penktadienį Gorbačiovas netikėtai sušaukė partijos centro komitetą, kuris sutiko su jo pasiūlymais pertvarkyti svarbiausią partijos organą - politbiurą. Iš 22 jo komisijų liks tik šešios. Pašalinti keturi asmenys, jų tarpe ir aukščiausio tarybos organo, aukščiausios tarybos prezidiumo pirmininkas Gromyko. Jo vietą perimti šeštadienį buvo išrinktas pats Gorbačiovas. Tokiu būdu jis asmeniškai sujungė partijos generalinio sekretoriaus ir valstybės prezidento postus.

Faktinai Gorbačiovas jau seniai neformaliai ėjo tas pareigas. Dar nebūdamas tarybos prezidiumo pirmininku ir net užsienio reikalų ministeriu, jis pasirašė sutartį su prezidentu Reaganu. Partijos priimta persitvarkymo programa numatė, kad pavasarį aukščiausios tarybos pirmininkas iš tikro bus galingesnis tikras prezidentas, kas verčia paklausti, kodėl reikėjo dabar paskubėti.

Atsakymų į tą klausimą prašosi keli. Visų pirma - perestroikos sparta Gorbačiovui ir visam kraštui buvo per lėta. Antra, gal kaip tik dėl to Gorbačiovas pradėjo jausti opozicijos sustiprėjimą ir pertvarkymu turėjo visiems priminti, kas iš tikro yra bosas?

(Nukelta į 3 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Kandidatų diskusijos, - kas yra 'liberalas'? - Sovietijos ūkiniai sunkumai. - Gorbačiovas grįžta į 'dešinę' t.y. stalinizmą? - Padėtis Lenkijoje.

Išgarsintos kandidatų į prezidento postą diskusijos pasirodė kaip ir kiti to pobūdžio parengimai. Iš tikro jos buvo ne diskusijos, bet tik bendra spaudos konferencija. Bushas ir Dukaktis turėjo po dvi minutes laiko atsakyti į patiektą klausimą, po ko kitas kandidatas gavo minutę laiko replikai. Kadangi Dukakis buvo mažiau žinomas už Bushą, jam diskusijos buvo naudingesnės negu respublikonų kandidatui. Jis pasidarė daugiau pažįstamas.

Bushas sutiko su diskusijom, kad turėtų progos demaskuoti savo varžovą kaip kraštutinį liberalą, kuris dabar, norėdamas gauti rinkikų daugumos pritarimą, apsimeta esąs daugiau nuosaikus politikas. Mat, šiuo metu amerikiečių daugumai liberalas nėra patraukiantis apibūdinimas. Skaičiuojama, kad tik kas dešimtas amerikietis norėtų būti taip apibūdintas.

Istoriniai Amerikos respublikonams daugiau tiktų liberalų' vardas, negu demokratams. Juk respublikonai nori mažesnio valdžios įsikišimo visose srityse negu demokratai, tačiau praktiškai tai sunku pasiekti. Pavyzdžiui, įmonininkas nori, kad valdžia nesikištų į jo įmonės veikimą, nors ji gal būt teršia įmonės aplinką ir kenkia apylinkės gyventojų sveikatai – jie juk turi teisę būti apsaugoti nuo aplinkos teršimo! Ir kas gali apsaugoti tą jų teisę, jei ne valstybė? Čia skirtumas tarp liberalų ir konservatyvų yra toks, kad abeji sutinka, kad valstybės įsikišimas yra būtinas, tačiau liberalai, pagal N.Y. TIMES kolumnisto W. Safire apibūdinimą, daugiau 'tiki į vyriausybės pareigą patenkinti individualius poreikius', ką konservatyvai nori rezervuoti daugiau kraštutiniam atvejui.

Faktinai abi partijos turi savo liberalų ir konservatyvų sparnus, kurių pirmasis yra energingesnis demokratų tarpe, o antrasis respublikonų, kas pasireiškia pirminiuose rinkimuose. Masėse liberalų vardą sugadino jų nuolaidumas komunistams.

Per tas vadinamas diskusijas, stipriausias Busho pareiškimas buvo tas, kad jis prisiimtų visą atsakomybę už Irano-Contra aferą ir nesugebėjimą likviduoti Panamos diktatorių Noriegą, jei gautų bent pusę kredito už Reagano administracijos laimėjimus. Suprask, nepaisant kai kurių klaidų, JAV turi ir taiką, ir gerovę.

Kaip jau anksčiau sakėme, JAV rinkėjai nusistato už ką balsuoti dar prieš Darbo Dieną. Tada Bushas nežymiai pirmavo. Turi atsitikti kas nors ypatingo, kad tas nuotaikas pakeistų. Pirmosios diskusijos to tikrai nepadarė.

...

Londoniškis THE ECONOMIST rašo, kad Gorbačiovui, daugiau už tautinius neramumus, yra pavojinga ūkinė būklė. Valstybinių įmonių įstatymas, kuris turėjo atpalaiduoti įmones nuo biurokratijos priespaudos, pasirodė neveiksmingas. Norėta, kad įmonės - išpildžiusios Plano komisijos 'užsakymus' - galėtų bent dalį savo gamybos skirti patenkinimui neužplanuoto pareikalavimo, tačiau biurokratai padidino (kartais net virš 100%) savo 'užsakymus'.

Įmonės iš savo pusės prašo sumažinti jiems paskirtas normas, norėdamos jų perviršį parduoti laisvai už didesnes kainas, kartais aiškindamos, kad tai jau nauji produktai. Visa tai prisideda prie infliacijos, kuri šiuo metu Sovietijoje praktiškai siekia 7%, nors valdžia skelbia kad tik 4%.

Sovietai nieko neskelbia ir apie savo biudžeto deficitą, kuris 1985 m. siekęs 23 bilijonus rublių, o šiais metais net 95 bilijonus. Iš dalies dėl to kaltas degtinės gamybos ir jos pardavimo suvaržymas.

...

Gorbačiovo spaudos kritika, apie kurią kalbame pirmame psl., Sovietijos stebėtojų yra laikoma jo grįžimu į konservatorių, atseit, stalinistų glėbį. Jis aiškiai įspėjo spaudą susivaldyti, būti atsargia, preciziška ir svarbiausia remti tai, ką jis daro. Nors jo pasikalbėjimas su redaktoriais nebuvo viešas, kalbama,jog jis norėjo žinoti, kam atėjo į galvą pravesti apklausinėjimą traukinyje, per kurį dauguma užklaustųjų nerodė didelio entuziazmo Gorbačiovo reformoms.

Nemažo dėmesio susilaukė drąsios UČITELSKAJA GAZETA uždarymas nuo kitų metų pradžios ir neišdavimas daugiau popieriaus kitiems drąsesniems leidiniams, kaip OGONIOK. Naują liniją apibūdino rašytojas Juri Bondarev aiškindamas, kad *'mums nereikia su naikinti savo praeities, kad statyti ateitį'.*

...

Paskutinė Lenkijos streikų banga buvo sukelta beveik nepakenčiamo darbininkų būvio. Fabrikų darbininkai ten uždirba tarp 18 ir 30 tūkstančių zlotų, už kuriuos juodoje rinkoje gali nusipirkti 9-15 dolerių. Ta proga iškelti SOLIDARUMO reikalavimai pripažinti jį legalia darbininkų unija, streikams davė ir politinį pobūdį. Vyriausybė, sutikdama kalbėtis su Solidarumo vadu Walesa, patenkino tą politinį reikalavimą, kartu laimėdama laiko ūkiniams planams patiekti. Jei jie bus realūs – iš pradžių reikalaus dar didesnio 'diržo susiveržimo'. Kad jis būtų pakenčiams, reikia pakelti tautos ūpą, o tam reikalinga didesnė politinė laisvė ir eventualiai galėtų padėti Solidarumas. Vietoje, kad pradėtų pasikalbėjimus su Walesa, Lenkijos valdytojas gen. Jaruzalskis atstatydino savo vyriausybę, t.y. pasinaudojo parlamentarinio režimo priemone 'garui išleisti'.

Nauju Lenkijos ministeriu pirmininku paskirtas Mieczyslaw Franciszek Rakowski 61 metų, iki šiol partijos propagandos vadas. Pristatydamas jį seimui, Jaruzelskis jį pavadino 'pilnu energijos, iniciatyvos ir drąsos', kartu pridėdamas, kad Rakowskis esąs už 'demokratinį persitvarkymą'.

Rakowskis jau sykį derėjosi su Walesa. Tai privedė prie 1981 m. susitarimo, kuris po devynių mėnesių nuėjo niekais, paskelbus karo stovį, uždariusį Solidarumą. Pats Rakowskis, kuris tada buvo min. pirm. pavaduotoju, netrukus neteko tos vietos ir buvo paskirtas į nereikšmingą seimo pirmininko pavaduotojo postą.

1987 m. Rakowskis buvo priimtas į politbiurą ir Jaruzelskis pavedė jam vadovauti propagandai. Jis laikomas 'liberaliu-komunistu', kuris - panašiai į Gorbačiovą - nori permainų, bet tik komunistams vadovaujant. Kartais jis įtariamas simpati-

(Nukelta į 3 psl.)

■ Iš kitos pusės

Sovietai vis kratosi atsakomybės už Antrąjį Pasaulinį karą. Pagal labai ilgą F. Kovaliovo ir O. Ržeševskio straipsnį š. m. rugsėjo 1 d. PRAVDOJE:

> "(Monopolijos)... pagimdė jėgą, tapusią pagrindiniu karo kurstytoju, — fašizmą, kuris išreikšdamas stambiojo kapitalo interesus, buvo agresingiausia, teroristinė ultrareakcingų buržuazijos grupuočių diktatūros forma."

Kadangi mūsų santvarką po 1926 m. gruodžio 17 d. perversmo komunistai irgi vadina fašistine, o monopolių mes turėjo vos du: valstybinį degtinės ir belgų Kauno elektros jėgainę — reikia išvesti, kad jiedu sukūrė pas mus fašizmą. Kas tam gali patikėti?

Bolševikai geriau pasižiūrėtų į save. Sovietų sąjunga likusiam pasauliui po 1918 metų atrodė kaip žmogžudžių valstybė, kuri visame pasaulyje rėmė savo vienminčius. O tie savo keliu nesilaikė jokių politinio žaidimo taisyklių. Juk tikslas buvo pasaulinė revoliucija ir proletariato diktatūra.

Kadangi komunistai nenorėjo laikytis taisyklių, atrodė, kad reikia suorganizuoti jėgą, drausmingesnę už pluralistinę demokratiją, kad tą pavojų atremtų. Tas komunistinis pavojus nebuvo lygus. Karą pralaimėjusiuose ar ūkiniai nusilpnėjusiuose kraštuose jis buvo didesnis. Kitur jis gal tik buvo proga įvesti griežtesnį režimą ūkinėm ir socialinėm problemom išspręsti. Žodžiu, be komunizmo nebūtų atsiradęs ir fašizmas.

Už tat juokinga skaityti, kai dabar sovietai priekaištauja Anglijai ir Prancūzijai, kodėl jos nesusidėjusios su Sovietija, bet Muenchene nusileidusios Hitleriui. Jos jau matė kaip Ispanijoje įvairių tautų koalicija su sovietais palaikyti demokratinį režimą prieš Franco fašistus praktiškai vedė į komunistinės sistemos įvedimą. Susidėti su Hitleriu Stalinui rūpėjo ne tik dėl to, kad nudelsti susirėmimą su juo, bet ir leisti jam įsivelti į smarkesnį karą su Vakarais.

Aukščiau minėti Pravdos straipsnio autoriai, prikalbėję marksistinių niekų apie 'monopolijas' galų gale sutinka:

> "Jeigu net, tarkime, Hitleris galiausiai daugiau negu Tarybų Sąjunga laimėjo iš to, kad buvo atidėtas susirėmimas su mūsų šalim, kad nepasiteisino Stalino viltys, jog karas Vakaruose truks ilgai, vis dėlto ir darant tokias prielaidas, 1939 rugpiūčio 23 d. nepuolimo pakto negalima laikyti **priverstine,** Tarybų Sąjungai konkrečios istorinės tų dienų **padėties padiktuota priemone**, vienintele likusia galimybe išvengti būti tuojau pat įveltai į karą — Vakaruose ir Rytuose."

Iš kitos pusės žiūrint, sovietai savo paguodai gali pasidžiaugti, kad ne tik Stalinas padarė 'grubią klaidą', bet dar daugiau apsiriko Rooseveltas su Churchiliu kovodami su vokiečiais iki besąlyginės kapituliacijos, kas praktiškai reiškė visos Rytų ir Centro Europos atidavimą sovietams. **(vm)**

U.S. Postal Service
STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION
Required by 39 U.S.C. 3685)

1A. TITLE OF PUBLICATION: DIRVA	1B. PUBLICATION NO.: 1 5 7 5 8 0 0 0	2. DATE OF FILING: Oct. 1, 1987	
3. FREQUENCY OF ISSUE: Weekly	3A. NO. OF ISSUES PUBLISHED ANNUALLY: 52	3B. ANNUAL SUBSCRIPTION PRICE: $20.00	

4. COMPLETE MAILING ADDRESS OF KNOWN OFFICE OF PUBLICATION (Street, City, County, State and ZIP+4 Code) (Not printer): 6116 St. Clair Ave., Cleveland, Cuyahoga, Ohio 44103

5. COMPLETE MAILING ADDRESS OF THE HEADQUARTERS OF GENERAL BUSINESS OFFICES OF THE PUBLISHER (Not printer): 6116 St. Clair Ave., Cleveland, Cuyahoga, Ohio 44103

6. FULL NAMES AND COMPLETE MAILING ADDRESS OF PUBLISHER, EDITOR, AND MANAGING EDITOR (This item MUST NOT be blank)

PUBLISHER (Name and Complete Mailing Address): The American Lithuanian Press and Radio Ass'n VILTIS, Inc. 6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103

EDITOR (Name and Complete Mailing Address): Vytautas Gedgaudas, 2216 Coventry Rd. Cleveland Hts., Ohio 44118

MANAGING EDITOR (Name and Complete Mailing Address): Vytautas Gedgaudas, 2216 Coventry Rd. Cleveland Hts., Ohio 44118

7. OWNER (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given. If the publication is published by a nonprofit organization, its name and address must be stated.) (Item must be completed.)

FULL NAME	COMPLETE MAILING ADDRESS
The American Lithuanian Press and Radio Ass'n VILTIS, Inc.	
Vaclovas Mažeika, President. 519 N. Halien Terrace. Park Ridge, Ill. 60068	

8. KNOWN BONDHOLDERS, MORTGAGEES, AND OTHER SECURITY HOLDERS OWNING OR HOLDING 1 PERCENT OR MORE OF TOTAL AMOUNT OF BONDS, MORTGAGES OR OTHER SECURITIES (If there are none, so state)

FULL NAME	COMPLETE MAILING ADDRESS
None	

9. FOR COMPLETION BY NONPROFIT ORGANIZATIONS AUTHORIZED TO MAIL AT SPECIAL RATES (Section 423.12 DMM only) The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes (Check one)

[X] (1) HAS NOT CHANGED DURING PRECEDING 12 MONTHS [ ] (2) HAS CHANGED DURING PRECEDING 12 MONTHS (If changed, publisher must submit explanation of change with this statement.)

10. EXTENT AND NATURE OF CIRCULATION (See instructions on reverse side)	AVERAGE NO. COPIES EACH ISSUE DURING PRECEDING 12 MONTHS	ACTUAL NO. COPIES OF SINGLE ISSUE PUBLISHED NEAREST TO FILING DATE
A. TOTAL NO. COPIES (Net Press Run)	2724	2724
B. PAID AND/OR REQUESTED CIRCULATION 1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales	120	120
2. Mail Subscription (Paid and/or requested)	2244	2244
C. TOTAL PAID AND/OR REQUESTED CIRCULATION (Sum of 10B1 and 10B2)	2364	2364
D. FREE DISTRIBUTION BY MAIL, CARRIER OR OTHER MEANS SAMPLES, COMPLIMENTARY, AND OTHER FREE COPIES	160	160
E. TOTAL DISTRIBUTION (Sum of C and D)	2524	2524
F. COPIES NOT DISTRIBUTED 1. Office use, left over, unaccounted, spoiled after printing	200	200
2. Return from News Agents	---	---
G. TOTAL (Sum of E, F1 and 2 - should equal net press run shown in A)	2724	2724

11. I certify that the statements made by me above are correct and complete. SIGNATURE AND TITLE OF EDITOR, PUBLISHER, BUSINESS MANAGER, OR OWNER: Vytautas Gedgaudas, Editor

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA, 6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year $20.00. Single copy 50 cents.

Prenumerata metams $20.00, pusei metų $12.00 • Atskiro numerio kaina 50 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

BRUZDĖJIMAS JUGOSLAVIJOJE

Bruzda sovietinės imperijos tautos, Lenkija. Bruzda ir Jugoslavija, sulipdyta iš daugelio tautybių ir respublikų. Žmoniškesnių teisių čia sau reikalauja serbai, didžiausia Jugoslavijos tauta, kuri jaučiasi apleista ir skriaudžiama. Dabar jie gyvena išsimėtę po visas 6 respublikas, bet didžiausią nepasitenkinimą jaučia, kad Kosovo srityje daugumą sudaro ne jie, ortodoksai, o muzulmoniški albanai. Beveik prieš 600 metų turkai prie Kosovo sumušė serbus, ir daugumas jų pasitraukė tolyn, o jų vietas užėmė albanai. Sudarydami tik apie penktadalį tos srities gyventojų, jie ir dabar nepajėgia atsilaikyti prieš albanų spaudimą ir kasmet būriais keliasi į šiaurę. O ką jiems reiškia Kosovas, britų "The Observer" laikraštyje priminė dabar Mark Frankland pavyzdžiu iš karo meto. Tos srities partizanams vadovavęs Milovanas Džilas raginęs kaimiečius kovoti prieš vokiečius ne Stalino ar Tito vardu. Jo šūkis buvęs: "Atsiminkit Kosovą!"

Traukdamiesi iš Kosovo, serbai pasiėmė ir palaikus kovoje žuvusio savo karaliaus Lazaro, kuris vadinamas kankiniu. Sako, toli gražu ne kiekvienas serbas žino, kurie ten politikai dabar valdo Jugoslaviją, bet visiems žinomi Lazaras Kankinys ir Serbijos patronas šv. Sava, kuriam pagerbti dabar Belgrade statoma nauja ortodoksų bažnyčia kaip tik ten, kur turkai išniekino ir sudegino šventąjį. Tai būsianti didžiausia ir puikiausia ortodoksų bažnyčia Europoje, statyta iš juodo ir balto marmuro. Pradėta ji statyti dar prieš karą, bet Tito neleido baigti.

Lazaro palaikai dabar labai pasitarnauja serbams. Jie buvo paimti iš katedros Belgrade ir yra gabenami iš vienuolyno į vienuolyną. Kitų metų vasarą jie pasieks Kosovą, kur buvo Peco patriarchatas, kadaise, sako, serbų Roma, o šiuo metu vien maža šventovė ten likusi užmiestyje tarp muzulmoniškų mėsininkų ir rytietiškų kepėjų. Kitų metų birželio mėn. palaikai bus nugabenti į tą kovos lauką, kuriame turtai sumušė serbus. Ta šventė, žinoma, dar labiau sukels serbus.

Jie ir dabar yra sukilę. Šaukia jie ir bruzda visur, kur tik jų yra. Britų "The Guardian" dienraštyje rugsėjo 5 d. Barney Petrovič rašė, kad daugiau kaip 100.000 serbų net šešiuose miestuose demonstravo dėl Kosovo srities. Kalbėtojai kaltino albanus, kurie tero ristinėmis priemonėmis išstumia serbus iš Kosovo. Demonstracijos draudžiamos, bet, matyt, centrinė valdžia, bijodama riaučių, nedrįsta vaikyti iš visur suvažiuojančių žmonių. Vyksta taip pat ir streikai, bet jau dėl ekonominių priežasčių.

Demonstracijose, sako, nešama Tito portretų. Daugiausia būna pieštinių portretų Slobodano Miloševičiaus, Serbijos komunistų vado, kuris jau vadinamas naujuoju Tito. Demonstrantai kartoja jau tokius šūkius: "Kol Slobodanas vaikščioja žeme, tautos niekieno vergais nebus", "Slobodanai, mes su tavimi".

Miloševičius, gudrus politikas, perėmė Serbijoj valdžią prieš porą metų, išgrūdo iš partijos savo oponentus ir sukėlė serbų tautinius sentimentus, kurie Kosove prasiveržia prieš albanus. Pats niekad taip nesakąs, bet kitiems leidžiąs reikšti nuomonę, kad jis kaip tik būtų tinkamiausias asmuo valdyti Jugoslavijai, kurios dabar kasmet iš eilės pagal tautybes keičiami vadai baigia susmukdyti kraštą (streikai smukdo, infliacija jau 200 procentų, ir dirb antiems neleidžiama kelti atlyginimų).

Kol kas jisai nori, kad dvi provincijos, Kosovo ir Vojvodinos, sudarytų Serbiją ir būtų nepriklausomai valdomos, jeigu ta prasme būtų pakeista konstitucija. Tačiau dvi vakarinės respublikos, Kroatija ir Slovenija, įtaria, kad Miloševičiaus siekiai yra kur kas didesni.

O Miloševičius, kaip Franklandas sako, sugebėjo pralaužti Tito laikais buvusį draudimą išjudinti kurią nors tautybę, sukėlė serbus, valdo Serbiją ir nori visos Jugoslavijos, kaip specialistai spėja. Jis, sako, žino, kaip pasinaudoti marksistine kalba apvilkti serbams nepriekaištingais darbo klasės drabužiais.

Serbų sujudimas vis didina neapykantą albanams, kur tik jie būtų. Franklandas kažkur Belgrado senos rinkos pakraštyje užtiko būdelėje skanių ledų, kuriuos pardavinėja albanas iš Kosovo. Geri ledai, tačiau ten kur nors tarp serbų reikią laikyti liežuvį ir negirti jų, nes palaikys simpatizuojančiu Kosovą smaugiantiems albanams.

(sb)

Gorbačiovas — caras...

(Atkelta iš 1 psl.)

Pagal Sovietijos konstrukciją, Gorbačiovui daugiausiai pavojingi galėjo būti jo paties numeris antras politbiure, ideologijos bosas Ligačevas ir KGB viršininkas Čebrikovas. Jie abu liko politbiure, bet eis kitas pareigas.

Ligačevas turės rūpintis ... žemės ūkio klausimais. Tie, kaip žinoma, yra sovietams gyvybiniai svarbūs ir reikalingi skubių permainų. Ligačevas visą laiką ragino Gorbačiovą neskubėti. Ar jis paskirtas į tą postą, kad susikompromituotų? Ar kad įrodytų, jog žemės ūkiui nėra kitos išeities kaip Gorbačiovo pasiūlytos – duoti daugiau vietos lokalinei iniciatyvai ir net kai kurias šakas suprivatinti.

KGB buvęs viršininkas Čebrikovas paskirtas vadovauti teisių komisijai. Tai būtų panašu, jei Amerikoje Al Capone būtų paskirtas tei singumo departamento galva.

KGB viršininku šeštadienį buvo išrinktas gen. plk. Vladimir Kruškov, Andropovo proteguotas kaip pats Gorbačiovas.

Įdomu, kad tą patį savaitgalį Estijoj įvyko jos tautinio fronto pirmasis kongresas, kurio platforma reikalauja daugiau ūkinės laisvės negu siūlo Maskva, ir savivaldos kitose srityse. Kongreso dalyviai jautėsi padrąsinti permainomis Maskvoje.

Ta proga reikia pastebėti, kad Gorbačiovas lyg tyčia politbiure paliko du lokalinius postus, nors nebuvo jų pats paskyręs ar paaukštinęs, būtent Ukrainos partijos vadą Ščerbinski ir Rusijos respublikos ministerį pirmininką Vorotnikovą.

Dr. A.Statkevičius liudijo...

Amerikos Helsinkio Komisija rugsėjo 15 d. buvo surengusi apklausinėjimą apie tautybių klausimą Sovietų Sąjungoje. Buvo pakviesti pasisakyti dr. A. Statkevičius, gruzinas dr. Valery Chalidze, armėnas Paruir Airikyan ir ukrainietis Petro Ruban. Posėdžiui pirmininkavo komisijos pirmininkas, kongresmanas Steny H. Hoyer. Visi keturi liudininkai pateikė raštiškur pareiškimus, kurie buvo perskaityti, o paskui komisijos nariai davė po keletą klausimų. Dr. Statkevičius papasakojo apie savo kalinimus psichiatrinėse ligoninėse, kalinių kankinimus bei sovietinę priespaudą Lietuvoje, ir suminėjo tebekalinamus lietuvius. Šis apklausinėjimas buvo sekančią dieną aprašytas "The Washington Post" dienraštyje.

Dr. Statkevičius kartu su kitais buvo pakviestas užkandžių Baltuosiuose Rūmuose, kuriuos surengė Baltųjų Rūmų ryšininkė su tautybėmis, Catherine Chumachenko. Dieną prieš tai dr. Statkevičius buvo Lietuvos pasiuntinybėje priimtas Lietuvos diplomatinės tarnybos šefo dr. S. A. Bačkio ir Lietuvos atstovo S. Lozoraičio, Jr.

Dr. Statkevičius taip pat lankėsi JAV Valstybės Departamente, kur kalbėjosi su Departamento pareigūnu D. Grossman'u, Pabaltijo skyriaus direktorium J. W. Ziroliu, ir ambasadoriaus Schifter'io vadovaujamo žmogaus Teisių skyriaus pareigūnais Paula Dobriansky ir John Finerty.

VLIKO/ELTOS įstaigoje jis pasikalbėjo su VLIKo pirmininko pavaduotoju dr. D. Krivicku Lietuvos laisvės klausimais. Washingtono Lietuvių Bendruomenės pirmininkas pulk. D. Skučas, pas kurį dr. Statkevičius buvo apsistojęs, buvo surengęs susitikimą su vietos lietuviais po pamaldų Nekalto Prasidėjimo katedroje, Tautos šventės proga.

Dr. Statkevičius taip pat buvo nuoširdžiai sutiktas Amerikos Psichiatrų Draugijos būstinėje, sveikino jį kaip kolegą ir džiaugėsi, kad po ilgų kentėjimų psichiatrinėse ligoninėse jis pasiekė JAV-es. Paminėjo, kad daug rašė, rūpinosi jo išlaisvinimu.

Aplankęs Amerikos Balso lietuvių skyrių, dr. Statkevičius tarė žodį klausytojams ok. Lietuvoje.

Dr. Statkevičių, jam lankantis Washingtone, palydėjo M. Samatienė, ir buvo jo vertėja per apklausinėjimą Helsinkio komisijoje, bei lankant kitas įstaigas.

(ELTA)

Apžvalga...

(Atkelta iš 2 psl.)

jomis Vakarams. Priėmus Rakowskį į politbiurą, jis apsilankė Maskvoje, kur Gromyko - dar vis Sovietijos prezidentas - jam pareiškęs: "*Stalinas kovojo kaip liūtas, kad Lenkija liktų Sovietijai draugiška socialistine valstybe, bet ne Vakarų bloko pastumdėle*".

LPN's
ALL SHIFTS
$500.00 SIGN ON BONUS
1 Week Paid Vacation
This Summer!!
Geriatric mix of long and short term patients, with approx 45 patients per unit. Suburban family-like atmosphere. Very competitive salaries.
CALL OR SEND RESUME TO
LORRAINE CALLAHAN
201-736-2000
GROTTA
REHAB CENTER
20 SUMMIT STREET
WEST ORANGE, N. J. 07052
Equal Opportunity Employer M/F
(36-37)

RN's/LPN's
TREATMENT NURSE
Part time 6 p.m. to 10 p.m. Friday, Saturday, Sunday and
PRN.
Excellent salary, and pleasant Working conditions.
CALL OR SEND RESUME TO
LORRAINE CALLAHAN
201-736-2000
GROTTA
REHAB CENTER
20 SUMMIT STREET
WEST ORANGE, N. J. 07052
Equal Opportunity Employer M/F
(36-37)

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMĄ**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkas J. Mažeika
Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerių ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.
Kainos žemos — Pasirinkimas didelis
APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Pakvietė Lietuvos sportininkus į žaidynes Australijoje

Rugpiūčio pabaigoje Vilniuje įvyko Lietuvos sporto vadovų, sporto darbuotojų ir žurnalistų susirinkimas, kuriame dalyvavo Lietuvos Sporto Komiteto pirmininkas Z. Motiekaitis, su savo pavaduotoju, "Žalgirio" pirmininkas V. Nėnius, Jūrinio būriavimo sąjungos pirmininkas I. Miniotas, paskirų laikraščių ir kitų sporto šakų atstovai, "Gimtojo Krašto" tuometinis redaktorius L. Aleksiejūnas, nes vyr. redaktorius A. Čekuolis tuo metu viešėjo Amerikoje, Persitvarkymo Sąjūdžio komiteto narys rašytojas V. Petkevičius ir svečiai iš užsienio: V. Adamkus, ŠALFAS pirmininkas iš Chicagos ir žurnalistai J. Mašanauskas iš Melbourno ir A. Laukaitis iš Sydnėjaus. Viso buvo apie 20 asmenų. Pirmininkavo "Tėviškės" Draugijos pirmininkas V. Sakalauskas.

Pirmąjį pranešimą padarė Jūrinio Būriavimo vadovas I. Miniotas. Jau susitarta su Kanada ir bus jachtomis plaukiama per Atlantą. Norėtų gauti ir užsienio lietuvių paramos. Jis pats skrenda greitu laiku į Ameriką ir bandys dėl tos kelionės tartis su Amerika. Jie norėtų namo grįžti per New Yorką ir iš ten išplaukti į Klaipėdą. Būtų dvi ar trys jachtos ir tas įvyktų 1989 m. gegužės mėnesį. V. Adamkus pasakė, kad jis, grįžęs namo, susitiks su kitais sporto vadovais ir mano, kad Amerikos lietuviai tame reikale tikrai padės, nes bus plaukiama lietuvių ir tuo pačiu propoguojama Lietuva.

Buvo iškeltas klausimas dėl Lietuvos sportininkų dalyvavimo III-se Pas. Lietuvių žaidynėse, kurios įvyks šių metų pabaigoje Adelaidėje. Šiuo reikalu jau anksčiau buvo užmegsti ryšiai su Adelaide ir, kaip pranešė Z. Motiekaitis, susitarta su šventės rengimo pirmininku J. Jonavičium, kad iš Lietuvos į žaidynes atvyksta 14 sportininkų: 8-ni jauniai 21 metų krepšininkai, lauko teniso, plaukimo ir šachmatų žaidėjai, nors galutinė sudėtis gali ir pasikeisti. Laukiama tik oficialaus pakvietimo, kuris vėliau buvo pasiųstas iš Adelaidės. Vadovų buvo paklausta ar nebus problemų dėl Lietuvos vėliavų ir himno? Dabar tai tikrai nėra jokių problemų dėl to, nusišypsoję pasakė vadovai. Visa problema gali būti tik labai trumpas laikas visų bilietų sutvarkymui ir vizų gavimui. Su šiuo pirmuoju Lietuvos sportininkų dalyvavimu Pas. Lietuvių žaidynėse Adelaidėje, prasidės ir nauja era viso pasaulio lietuvių sportininkų bendravimui ir artimesnių ryšių palaikymui, nes tą jau seniau darė rašytojai, muzikai ir teatralai.

Sporto komiteto pirmininkas Z. Motiekaitis savo žodyje iškėlė svarbą sportinio lietuviško bendradarbiavimo pasaulyje ir padėkojo V. Adamkui už visą jo paramą ir Australijos lietuviams už pakvietimą Lietuvos sportininkų dalyvauti Adelaidėje.

Tolimesnėje eigoje buvo iškeltas tęstinumas Tautinės Lietuvos Olimpiados. Šiuo klausimu buvo plačiau kalbėta ir pasisakyta visų trijų kontinentų atstovų. Pasiūlymas buvo visų be išimties teigiamai priimtas ir manoma, kad tokia olimpiada gali būti surengta laike dviejų metų Vilniuje, pakviečiant viso pasaulio lietuvius sportininkus joje dalyvauti. Tai būtų tik labai stiprus ryšis tarp viso pasaulio lietuvių sportininkų, o tuo pačiu ir įvyktų tęstinumas 1938 metų Tautinės Olimpiados, kurios 50-ties metų sukaktį mes švęsime šiais metais Adelaidėje.

"Žalgirio" pirmininkas V. Nėnius pranešė, kad jau kitais metais Lietuvoje bus pradėtas "Dariaus Girėno" taurės krepšinio tradicinis turnyras, kurin bus pakviesta tų valstybių komandos, per kurias Darius ir Girėnas skrido ir nelaimingai žuvo. Darius buvo vienas iš lietuviškojo sporto ir ypatingai krepšinio pradininkų, tai šis turnyras bus jo ir Girėno atminties pagerbimas.

Dėl "Žalgirio" vyrų krepšinio komandos važiavimo į Ameriką, kas buvo numatyta padaryti po Seoulo olimpiados, paaiškėjo, kad tuo metu Amerikoje viešės Sov. Sąjungos krepšininkai ir treneris Gomelskis iš tos rinktinės neišleidžia geriausių lietuvių žaidėjų. Kaip V. Adamkus pasiūlė "Žalgiriui", tai kada nors jie bandys važiuoti į Ameriką, tai turi tą daryti būtinai prieš Sov. S-gos rinktinės gastroles. Amerikos lietuviai ir universitetų bei koledžų komandos jų tikrai pas save lauks su didžiausiu susidomėjimu.

V. Adamkus pranešė pasiūlymus, kokius siūlo profesionalai Saboniui. Tai yra 5.5 milijono dolerių, sutinkant dar paimti vieną studentą krepšininką, apmokant jam visas studijų ir kitas išlaidas, kad šis studentas gyventų su Saboniu ir būtų jo partneris. Sabonis būtų visoje MBA lygoje pirmas europietis, gaudamas tokias sąlygas. Vėliau būtų pakviesti 4-ri jauni krepšininkai iš Lietuvos vasaros krepšinio stovyklai Amerikoj, kur jie būtų treniruojami geriausių trenerių ir jie taip pat būtų pirmieji europiečiai, tą gaudami per Saboną. Tokios galimybės yra nepakartojamos ir jie nori, kad Sabonis žaistų pas juos vienus metus. Jie jau norėjo, kad jis tuoj pat po Seoulo olimpiados skristų į Ameriką, o ten jam jau bus parūpinta viskas. Gal ką panašaus gautų ir Marčiulionis, kai Kurtinaitis norėjo važiuoti į V. Vokietiją ir ten žaisti. "Žalgirio" pirmininkas V. Nėnius, su apgailestavimu pasakė, kad, pirmas dalykas, tie visi dalykai buvo pasiūlyta ne jiems Vilniuje o Maskvoje, nors Sabonis yra jų komandos žaidėjas ir turėtų būti pirma tariamasi su jais ir pačiu Saboniu, nes juo dabar yra "pirkliaujama" kaip kad su kokiu "baltu vergu". Antra, "Žalgiris" šiais metais į užsienį išvykti neleis nei vienam savo žaidėjui, nes išėmus 4-ris geriausius jų žaidėjus, visa komanda sugriūna, kai jie šiais sezono metais turi žaisti Europos taurės ir Sov. S-gos pirmenybėse. Šiuo metu jie turi gerus 4-ris jaunius, iš kurių trys dar yra kariuomenėje ir ten žaidžia jos rinktinėse, taip kad po metų, kai jie grįš į Lietuvą ir, bent dalinai galės pakeisti šiuos žaidėjus, tada "Žalgiris" išleis Saboną ir kitus. Ir tai yra galutinis sprendimas.

Buvo perduotas Amerikos moterų tinklinio (lietuvaičių) vadovo ir trenerio Z. Žiupsnio kvietimas atvykti į Ameriką Lietuvos tinklinio žaidėjoms. Sporto vadovai su malonumu šį kvietimą priėmė ir dabar reikia susitarti dėl sąlygų.

A. Laukaitis iškėlė, ypatingai spaudos atstovams, klausimą, kodėl sportinėje ir iš vis Lietuvos spaudoje yra vartojama tiek daug svetimų žodžių, kurių daugumas labai lengvai yra pakeičiami ir turi savo lietuviškus žodžius. Tas pats yra ir su pavardėmis bei kitais pavadinimais, nes kai tas yra taip "sulietuvinama", tai net nežinoma apie ką yra kalbama ir kas tas per žmogus yra. Jeigu jau reikia visa tai taip "lietuvinti", tai gal galima būtų skliausteliuose bent originalų vardą ar pavadinimą įdėti. Tuo atžvilgiu Amerikos ir Kanados lietuvių spauda yra daug švaresnė. Su tuo sutiko ir visi atstovai, tačiau tai pareina nuo kalbininkų, o jie dar ir dabar tuo reikalu neranda bendro sutarimo.

Konferencijai pasibaigus, V. Sakalauskas padėkojo už tokį gražų bendradarbiavimą ir tokią gražią darbo eigą, tikėdamas, kad ir ateity sportinė draugystė tarp pasaulio lietuvių bus dar stipresnė ir nuoširdesnė. Atminimo ženklan "Žalgirio" pirmininkas V. Nėnius svečiams V. Adamkui, J. Mašanauskui ir A. Laukaičiui įteikė "Žalgirio" emblemas ir gražias specialias "Žalgirio" skareles.

Skirstantis ir paliekant Lietuvą, džiaugiasi, kad atėjo laikas, kada ir sportininkai surado bendrą kalbą ir bendradarbiavimą, kas padės mūsų jaunimui geriau pažinti savo tėvų žemę Lietuvą, kuri daugumai iki šiol buvo lyg tai kokia pasakų tolima šalis.

Antanas Laukaitis

Machine

CNC SWISS SCREW MACHINE OPERATOR

We're MPC Products, known through-out the aircraft and aerospace industries for our high-quality precision components. Currently, there is a position available in Tampa/St. Petersburg for an experienced CNC Swiss Screw Machine Operator to set-up and run machines to produce small precision parts.

5 plus years of previous related work experience is essential for this desirable position. We offer an excellent salary, good benefits and a dynamic work environment. For consideration, please send your resume to:

Human Resources
Dept. CNC
MPC Products
5600 N. W. Jarvis
Niles, IL 60648

Equal Opportunity Employer

ASSEMBLY LINE
Small parts. Days, apply in person.
STERLING MFG. CO.
1845 E. 30th Street
Cleveland, Ohio 44114
2nd Floor — No Phone Calls accepted. (34-36

SLATER
SHINGLERS
SHEET METAL

GOOD PAY, FULL TIME YEAR ROUND POSITION. BENEFITS AVAILABLE.

Call 617-767-5544

(35-41)

HEAT TREATER
Class A-1
Major aerospace manufacturing company seeking experienced Heat Treater. Must have knowledge of all military and aircraft specifications. Nitriding, salt baths and endothermic generators and operation. Minimum 10 years experience to include supervisory skills. Relocation benefits. Send resume:
THE TALLY CORP.
Division of Teleflex Inc.
3303 Old Conejo Rd.
Newbury Park, Ca. 91320

OPPORTUNITY FOR REGISTERED PHYSICAL THERAPISTS

Want to make a difference in kids live? Like flexible hours and case load variety? The Children's Habilitation Center is seeking forword thinking practitioners to serve children with severe disabilities. Work in school and residential settings. Opportunities available with adaptive equipment design team, diagnostic/evaluation team, and technology dependent children. Personal and professional growth management, upbeat atmosphere and excellent benefits. Salary negotiable. Paid CEU's and NDT training. Send resume to:
Clay Kennedy
CHILDREN'S
HABILITATION CENTER
5900 Pioneer Parkway
Johnston, Iowa 50131
Equal Opportunity Employer
(38-41)

DOVANOS Į LIETUVĄ

Šlutų prekyboje PATRIA, 2638 West 71st gatvė, Chicago, Ill. 60629 gausus elektronikos ir dovaninių prekių pasirinkimas.

Svečiai iš Lietuvos ar važiuojantieji į Lietuvą kviečiami apsilankyti ir apsirūpinti dovanomis.

Čia gaunama:

Gausūs gintaro papuošalai,
šimtai muzikos kasečių,
Lietuvai pritaikyti VIDEO ir AUDIO magnetofonai,
Zenith televizoriai,
Siuvimo (over — lock) mašinos,
Įvairūs namuose naudojami elektroniniai aparatai.

Viskas pritaikoma 220 V elektros srovei, veikiančiai Lietuvoje. Profesionalinis patarnavimas, aiškinimas ir demonstravimas. Pristatoma ir į kitus miestus. Tai vienintelė lietuvių elektroninių reikmenų ir dovaninių prekių parduotuvė.

Kviečiame apsilankyti PATRIA prekyboje: **2638 West 71st St., Chicago, Ill. 60629, telef. (312) 778-2100.**

Čia visus maloniai sutiks ir patarnaus PATRIA savininkai **Anatolijus ir Frances Šlutai.**

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.
1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.
Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

KŪRYBA IR MOKSLAS

Augustinas Kuolas ir jo knygos

Stasys Santvaras

Ar lietuviai knygą myli? Gan dažnai pasigiriam, kad s p a u sdintas lietuviškasis žodis prikėlė mirčiai pasmerktą tautą. Tai lyg ir duotų teigiamą atsakymą į čia keliamą klausimą.

Tačiau mus veikia laikas, o taip pat gyvenimo sąlygos ir aplinkybės. Nepr. Lietuvoj, tegu ir ne šuoliais, regimai didėjo knygų ir periodikos leidinių tiražai. Vokietijoje, nelemtose DP stovyklose, poezijos rinkinio 5000 egz. buvo išperkami per porą savaičių. Kai tie patys lietuviai atsidūrė svečiose šalyse, mūsų lyrikos tiražai nukrito iki 1000, 800 ar 600 knygos vienetų, plintančių labai lėtai, išparduodamų tik per keletą metų. Pastaruoju metu lietuviškosios knygos baruose jau net ir labai nejaukūs dykumų vėjai stūgauja.

Ar dėl to, kad išeivijoje lietuviškąją knygą ištiko rūpestį kelianti ir skaudi krizė, galime savo seseris ir brolius pakaltinti? Turbūt, kad to daryti negalim! Knyga ne tik pas mus, bet ir visame pasaulyje nėra sporto rungtynių aikštė, kurion suplūsta šimtai tūkstančių entuziastų, knyga, jeigu vienu ar kitu požiūriu yra vertinga, tik amžiam pro šalį bėgant, susilaukia milijoninių tiražų, atseit, jos gyvenimas yra gerokai ilgesnis už sporto aikščių šūkavimus.

Kita vertus, gerai žinom, kad mūsų tautiečius svetimuose kraštuose buvo prislėgę įvairūs įsikūrimo vargai, sėkmės ir nesėkmės, asmeniniai siekiai, laimėjimai ir pralaimėjimai. Ir, to nepaisant, jie dosniai rėmė mūsų kultūrinę ir visuomeninę veiklą, sudėjo milijonus dolerių į fondus ir fondelius, už milijonus dolerių pasiuntė siuntų savo giminėm į Lietuvą. Be to, juos veikė ir tebeveikia kino filmai, radijas, jų laiką grobė ir tebegrobia TV — juk esam žmonės, negalime tomis civilizacijos prašmatnybėmis nesinaudoti!..

Dail. Alf. Dociaus piešias Augustino Kuolo Ex Libris.

Be abejo, visa tai ir lėmė, kad lietuviškoji knyga atsidūrė kažkur mūsų užnugary, kad ir vėl ji turėjo lįsti į vargdienės drabužį. Aišku, tokia mūsų knygos lemtis negali mus džiuginti, toje plynėjančioje dykumoje negalime dainuoti, šokti ir degtinę gerti, reikėtų ir dabar kam nors susirūpinti bei prisiminti, kad buvo laikai, kai spausdintas lietuviškasis žodis prikėlė mirčiai pasmerktą lietuvių tautą.

Žinom, kad JAV ir Kanadoje yra nemažai lietuvių namų, kuriuos puošia didesnis ar mažesnis kiekis liet. knygų. Tačiau išeivijoje yra salų (tegu ir nedaug tokių salų turim), kur lietuviškoji knyga nestokoja išskirtinio pagarbos ir meilės jausmo. Viena tokių salų — Matildos ir Augustino Kuolų knygos, šiuo metu rūpestingai surikiuotos tam reikalui skirtame dideliame kambaryje, dr. Angelės ir dr. Sigito Kazlauskų namuose, stovinčiuose Oakvilėje prie Toronto ant tikrai gražaus Ontario ežero kranto. Ir štai dar trumpa pastabėlė: ne visas Augustino knygas tas kambarys pajėgė priglausti, tuose namuose yra dar kitas kambarys, skirtas tai pačiai Kuolų bibliotekai, nes ir dabar knygų siuntos į tuos namus tebekeliauja.

Kai Augustiną paklausiau, kiek gi lietuviškų knygų jisai surinko, jis atsiduso ir taip prašneko: "Jeigu žurnalų atskirus numerius vadinsim atskirom knygom, tai bus gana daug, bet jeigu to pobūdžio leidinių vienerių metų laidas sudėsim į vieną knygą, tai gal bus 4-5.000 atskirų gabalų (kai kurie žurnalai, pvz., "Aidai", jo bibliotekoje yra dailiai įrišti). Kartotekos dar vis neprisirengiu sudaryti, daug laiko gaišau ir tebegaištu besiaiškindamas su leidyklomis, kurioms aš niekad nebuvau skolingas, bet jos mano žentui Sigitui (dr. Sig. Kazlauskui, St. S.) knygas siunčia kreditan, o aš turiu užsisakyti ir iš anksto už jas užsimokėti. Toj srity aš turiu patyrimo, tai galiu tarti, kad išeivijoje lietuviškųjų knygų platinimas yra labai toli nuo tobulumo", — paaiškino Augustinas Kuolas.

Man su bičiuliu Aug. Kuolu ir jo šeima teko susipažinti šeštame dešimtmetyje, kai trys riteriai iš Bostono buvo nuvykę į Torontą savo eilių skaityti. Jau tada Augustino šeima gyveno nuosavuose mūro namuose, o didokas jo kambarys nuo grindų iki lubų buvo prikrautas liet. knygų, lentynos su knygom stovėjo ir erdviame Kuolų salone. Žinoma, visa tai kėlė džiaugsmą ir nuostabą.

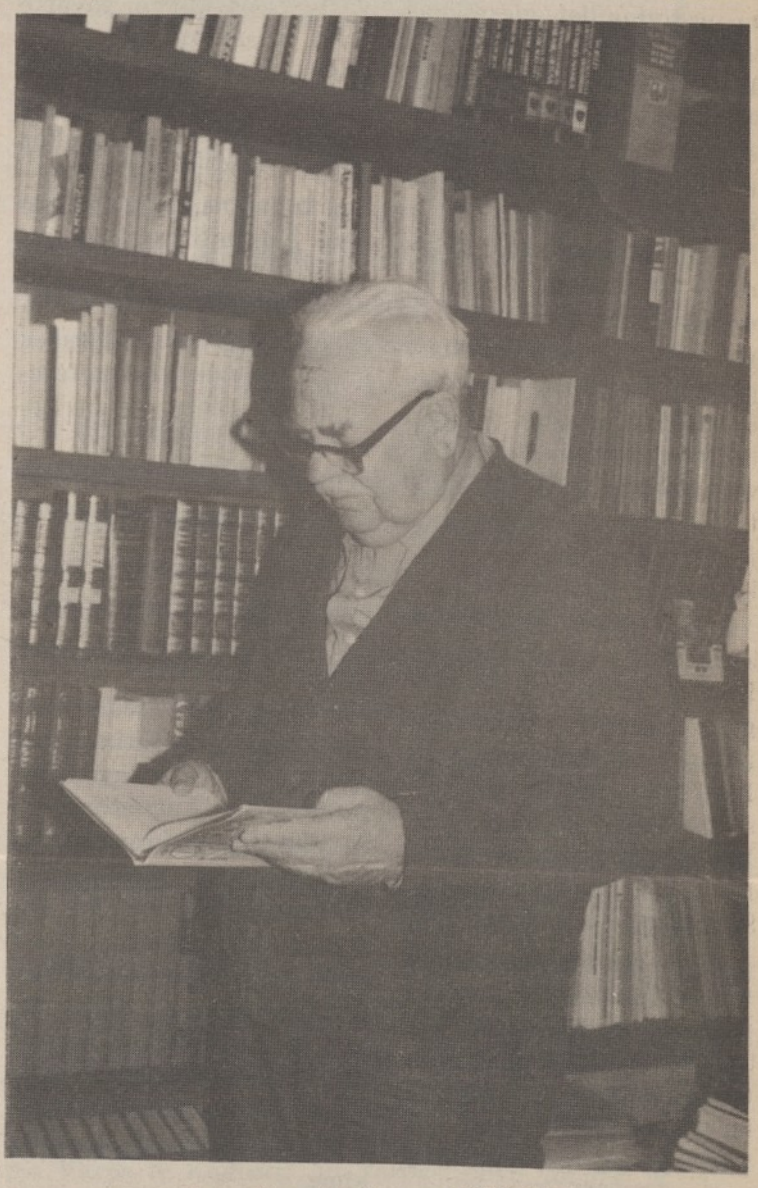

Augustinas Kuolas savo bibliotekoje.

Kai šių metų vasarą vėl dairiausi, vėl varčiau knygas Aug. Kuolo bibliotekoje, vieną popietę jį paklausiau: "Kaip čia atsitiko, kad Tu pradėjai lietuviškąsias knygas rinkti, jom tiek daug pinigo, rūpesčių ir laiko skirti, koks buvo Tavo pastangų tikslas?" Į tą klausimą, — jau giliai atsiduseęs, — Augustinas atsiliepė: "Visą gyvenimą, nuo paauglystės dienų, labai mėgau knygas skaityti, norėjau kiek galima daugiau jų savo namuose turėti, kad prie vienos ar kitos galėčiau dar kartą grįžti. O mano tikslas, atsidūrus jau anapus Lietuvos ribų, buvo paprastas: surinkti į vieną vietą išeivių leidžiamas lietuviškąsias knygas — mokslų veikalus, grožinę literatūrą, žymesniuosius periodikos leidinius. Šį tą surinkau (iš tikro — daugumą leidinių surinko, St. S.), bet ne viską — kai kurių leidinių leidėjai man neatsiuntė, kai kurių aš pats nepajėgiau įsigyti — pasirodymo dienom jie man buvo per brangūs".

Savaime aišku, Matildos ir Augustino Kuolų šeimą, kaip ir daugumą nuo sovietinio imperializmo pasitraukusių lietuvių, kurį laiką slėgė įsikūrimo rūpesčiai. Augustinas su savo žmona į aukštuosius mokslus išleido dvi dukteris — dr. Angelę Kazlauskienę, dantų gydytoją — nuostabaus altruizmo moterį, tokią pat Liudą Leknickienę, MD. Taigi, jei vienu ar kitu metu kai kurie liet. leidiniai Augustinui buvo "per brangūs", turbūt galime jam už tą nepriteklių atleisti...

Aug. Kuolo biblioteką sudaro įvairūs mokslų ir liet. grožinės literatūros veikalai, kaip jau minėta, ir lietuviškosios periodikos — žurnalų ir laikraščių — rinkiniai (Augustinas K. prenumeravo 37 lietuvių periodinius leidinius), kai kuriuos jų šių metų pavasarį Chicagon jau išsivežė dr. Br. Vaškelis). Visko čia nesuminėsi, tai tegu pasirodo nors žymieji leidiniai, kuriuos galima rasti Aug. Kuolo bibliotekoje: Didžiojo lietuvių kalbos žodyno 14 tomų (jeigu tas žodynas, imtinai su "Ž" raide, bus išleistas, lietuvių kalbos jau niekas nebegalės nužudyti), kiti liet. kalbos žodynai ir liet. kalbotyros leidiniai, liet. enciklopedijos (jų tarpe ir Britanikos viena laida), Augustinas gailisi, kad jam pavyko gauti tik du tomus Kuršaičio žodyno, išleisto Vokietijoje; retesni leidiniai Augustino bibliotekoje yra rusų graždanka

(Nukelta į 6 psl.)

Stasys Santvaras ir Augustinas Kuolas Kazlų bibliotekoje.

Augustinas Kuolas ir jo knygos

(Atkelta iš 5 psl.)

spausdintas liet. giesmynas (XIX a., Muravjovo koriko laikai), "Pasaulio lietuviai" 1935 m., žurnalo "Margučio" komplektas nuo 1928 m. iki paskutinio numerio ir kt.

Pats Augustinas, išvardinęs tik vieną kitą vertingesnį, išpažino, kad gan ilgą laiką jis mėgo skaityti grožinę literatūrą — poeziją ir dailiąją prozą, o dabar jis daugiau laiko skiria įvairių mokslų leidiniam, skaito istorijos veikalus, žymiųjų žmonių biografijas bei monografijas, susitelkia į filosofų mąstymus. Bet ir šio pokyčio metu arčiausiai širdies jam esanti liet. grožinė literatūra, kurios leidiniai ir jo bibliotekoje sudaro aiškią persvarą.

Toronte Aug. Kuolas pažino vieną kitą lietuvį, kurie turėjo senų ir vertingų lietuviškų knygų. Jis labai norėjęs tas knygas nupirkti, bet anuomet žmonės dar nenorėję su tuo savo turtu skirtis. Dabar, kiek Augustinas turįs žinių, dauguma tų leidinių jau nuėjo į pražūtį. Ir dėl to jam labai skauda širdį!..

Augustinas Kuolas vienu ir kitu metu buvo įsijungęs ir į knygnešystę — DP stovyklose jis uoliai platino lietuviškąsias knygas, tuo savarankišku pomėgiu kurį laiką jis vertėsi ir Kanados Toronte. Vieną kartą, dar Vokietijoj, naujų lietuviškų leidinių jis pasiūlė tautiečiui, jau turinčiam gan sunkią ir įvairių valiutų prikimštą piniginę (velionis Pulgis Andriušis tokiem buvo davęs senovinį vaizbūnų vardą). Žmogus pavartė vieną knygą, pavartė kitą, ir sako: "Žinai, Augustinai, pirkčiau tas tavo knygas, bet labai maži jų formatai, į tokkius lapukus silkės nesuvyniosi". Žinoma, knygų nepirko. Toronte Aug. Kuolas buvo Liet. enciklopedijos įgaliotinis, rinko to leidinio prenumeratą, pasiūlė jį buv. Lietuvos aukštųjų mokyklų profesoriui. Tas, net rimtėliau nepagalvojęs, Augustinui šovė: "Lietuvių enciklopediją? Aš pats viską žinau, man ji nereikalinga"...

Ir dar vienas nuotykėlis: emigruojant į Kanadą, Aug. Kuolas vežėsi didoką lagaminą lietuviškų knygų. Kažkurioj stoty vienas tautietis šoko Augustinui pagelbėti, pagriebė lagaminą su knygom. "Augustinai, ar tu akmenų prikrovei į tą savo dėžę?" — paklausė geros valios vyras. "Ne, — atsakė Augustinas, — vežuosi Kanadon šiek tiek lietuviškų knygų". "Turbūt tavo galvoje balkiai ne savo vietosna sudėti!" — knygų mylėtojas išgirdo talkininko beatodairinį pasmerkimą.

Savaime suprantama, tokie nuotykėliai skamba tamsokom spalvom, galima sakyti, žmogiškom silpnybėm. Tačiau šiuo metu yra šimteriopai daugiau žmonių, kurie Aug. Kuolo biblioteka džiaugiasi ir gėrisi, ją didžiai vertina.

Tuose gražiuose namuose, rymančiuose ant Ontario ežero kranto, dar yra ir kita bibliotėka — tai dr. Angelės ir dr. Sigito Kazlauskų biblioteka. Augustinas man paaiškino, kad ten irgi esąs didelis kambarys, kurio beveik keturios sienos nuo grindų iki lubų esančios prikrautos knygų. Kai apie tai užsiminiau dr. Sigitui, jis nusijuokė ir tarė: "Parodyčiau tą kambarį, bet ten, beslidinėjant tarp knygų, galima abi kojas nusilaužti" (turbūt tame kambary jau stinga lentynų visom knygom sudėti). Kazlauskų biblioteka jau yra kitokio pobūdžio — joje yra nemažai medicinos mokslo veikalų, gausūs rinkiniai literatūros anglų kalba (gal ir kitom kalbom), nemažas pulkas ten šviečia ir lietuviškų knygų. Jei tas dvi vienų namų bibliotekas sudėtume į vieną krūvą — knygų rinkiniai, knygų lobiai būtų dar įspūdingesni. Aišku, visa tai padarė tik spausdinto žodžio meilė.

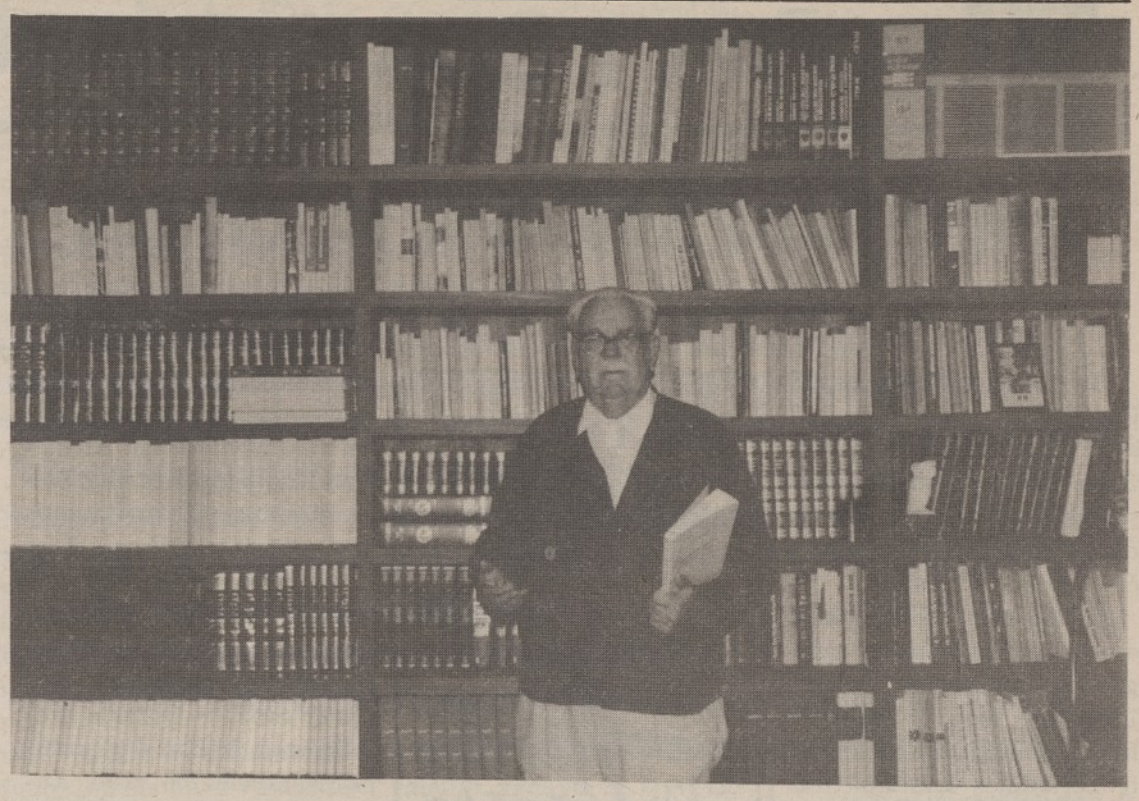

Augustinas Kuolas savo bibliotekoje.

Deja, iki šiol Amerikoje mes neturime savo Kultūros rūmų (apie jų reikalingumą daug sykių rašė Bronys Raila, bet jo balso niekas neišgirdo), į kuriuos galėtumėm suvežti lietuviškąsias ir kitų kalbų knygas, bent jų atranką iš tokių knyginių salų, kokios yra Kuolų ir Kazlauskų bibliotekos. Turėdamas prieš akis tą nelemtį, kreipiausi į Augustiną minoriniu klausimu: "Mūsų pavasariai jau tolokai nuskrido, ką Tu galvoji su tom savo knygom daryti?" "Labai norėčiau jas Lietuvai palikti, — atsakė Augustinas. Bet iki šiol lietuvių išeivių leidiniai ten buvo laikomi po užraktu, vadinamuose specfonduose, lyg per vieną dieną jie sugriautų Sovietų Rusijos imperiją". Ir jau nedūsaudamas, o su šypsena Augustinas savo sprendimą taip papildė: "Turiu dvi dukteris, du žentus, Viliją ir Povilą anūkus — visi jie geri vaikai. Kai aš iš šio saldaus gyvenimo išsikraustysiu, jie nuspręs, bus jų valia, ką su tom knygom daryti"...

Taigi, ar lietuviai myli savąsias knygas? Viena kita šio rašinio užuomina paliudijo, kad turime jas gerbiančių ir mylinčių žmonių, kaip Aug. Kuolas ir jo šeima, turime šaltų ir abejingų būtybių, turim ir atžagareivių. Ir turbūt esam normalūs žmonės — tose platumose kitų tautų dar dar nepralenkėm .

REIKIA ŽINIŲ APIE LIETUVIŠKŲ KNYGŲ LEIDYKLAS

Jau daugiau kaip šimtas metų Amerikoje leidžiamos lietuviškos knygos. Tačiau lietuvių literatūroje mažai dėmesio buvo kreipta į lietuviškų knygų leidyklas bei leidėjus ir jų atliktus darbus. Kai kurios leidyklos yra aprašytos Lietuvių Enciklopedijoje. Taip pat spaudoje yra retkarčiais spausdinami pasikalbėjimai su leidėjais. Tačiau nėra bendros apžvalgos arba net knygų leidėjų sąrašo.

Kol dar leidyklos veikia, norėčiau gauti duomenų apie jų veiklą. Prieš 30 metų "Nemunas", "Gabija", "Terra" ir kitos leidyklos leido knygas. Šiandien jos jau nebeegzistuoja ir jas sunikau aprašyti. Gauti tikslesnių žinių apie leidyklų stovį, buvo sudaryta anketa. Prieš porą savaičių išsiunčiau ją knygų leidėjams. Knygų leidėjų sąrašas buvo sudarytas iš paskelbtų duomenų LIETUVIŲ IŠEIVIJOS SPAUDOS BIBLIOGRAFIJOJE, 1975-1979. Į Sąrašą buvo įrašytos leidyklos, organizacijos, bei asmenys, kurie per paskutiniuosius 15 metų išleido daugiau kaip 2 knygas. Jei kas iš leidėjų negavo šios anketos, o yra išleidę knygų, prašome rašyti man šiuo adresu arba paskambinti:

Danguolė Kviklys, Center for the Study of Ethnic Publications, Kent State University, University Library, Room 318, Kent, Ohio 44242, (216) 672-2782.

Šį darbą apie leidyklas remia Kento universiteto Etninių leidinių studijų centras vadovaujamas Dr. Lubomyr R. Wynar. Ateityje tikimės galėsią lietuviškų knygų leidyklų veiklą palyginti su kitataučių, pvz. lenkų, ukrainiečių, kiniečių ir kitų tautų leidyklomis Amerikoje. Būkite malonūs prisidėti prie lietuviškų knygų leidyklų įamžinimo bibliografijoje.

Danguolė Kviklytė

FOREMAN

Experienced, to supervise large aluminum remelt facility. The successful candidate will be experienced in planning, melting, tapping and cycling reverb furnaces. Additionally, background in crew supervision a must. We offer excellent salary and benefit package, along with the opportunity to be a part of a rapidly growing company. Send resume, with salary requirements to: Barmet Aluminum Corp., Newport Rolling Mill, P.O. Box 29, Uhrichsville, Oh. 44683, Attn. Plant Mgr.

FOLDING CARTONS

Canton Michigan Based Carton Co. looking for glue machine setup person, also bobst operator. Hourly wage commensurate with experience. Call 1-313-397-2638 or send letter or resume to: P. O. Box 87068, Canton, Mich 48188 (31-40)

LETTERSHOP OPERATORS

The Aspen Group, one of the leaders in direct mail marketing, is looking for a few good people for our 1st & 2nd shift.

- Inserters Operators
- Burster Folder Operators
- Cheshire Operators.

We offer a competitive starting salary. Experience a plus but not necessary, will train the right person. Apply in person between 9 AM — 5 PM, 6 Terry Dr., Newtown Industrial Commons, Newtown, Pa. Conveniently located off Rt. 332. Call for direction, 215-579-0444. (38-40)

Į Palangą ir į Klaipėdą ekskursijos su pernakvojimu bus galimos kiekvienai grupei, taip pat dienos ekskursijos į Panevėžį ir į Druskininkus.

1988 M KELIONĖS Į LIETUVĄ

14 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
14 dienų — Lietuva, Suomija

Kelionė 103 — lapkričio 3 - 16 — $1,349
Kelionė 128 — gruodžio 28 — sausio 11 — $1,629
Naujų Metų sutikimas, Vilniuje 11 naktų, Helsinky 1

Baltic Tour patarnauja sudarant jūsų artimiesiems dokumentus viešnagei pas jus.

Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos pardotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradedame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminaičiams Lietuvoj.

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS
SUITE 4
77 OAK STREET
NEWTON, MA 02164
617 965 - 8080

KAPSO VIDEO VAIZDAJUOSTĖS IŠ LIETUVOS

Nebeuždvenksi upės bėgimo	55 min.	50 dol.
Rebirth of a Nation	18 min.	30 dol.
Kelionė į Kryžių kalną	20 min.	25 dol.
Hill of Crosses	20 min.	25 dol.

Šias vaizdajuostes galima įsigyti pasiunčiant atitinkamą sumą adresu: Juozas Bružas, P. O. Box 157, So. Woodstock, Ct. 06267. (35-36)

Varpo šimtmetis ir Vincas Kudirka

Vincas Trumpa

SUKAKČIAI ARTĖJANT

Ne labai seniai Tiesa paskelbė kukliai ir atsargiai Eltos suredaguotą komunikatą apie "nacionalinę simboliką" (1988. 8. 18). Ten randame ir tokį sakinį: "Tarp lietuvių nacionalinių simbolių svarbus vaidmuo tenka XIX a. pabaigoje parašytai žmonių pamėgtai V. Kudirkos 'tautiškai giesmei'." Iš to komunikato galima suprasti, kad tuos simbolius bus galima naudoti, tik "nepažeidžiant Lietuvos TSR valstybinio herbo, vėliavos ir himno nuostatų".

Iš tikrųjų Vincas Kudirka parašė "tautišką giesmę" ir ją su gaidomis paskelbė 1898 m. Varpe. Bet taip pat tiesa, kad tą giesmę ne tik pamėgo Lietuvos žmonės, bet ji oficialiai buvo paskelbta kaip Lietuvos Respublikos himnas. Tai jau gal truputį daugiau negu nacionalinė simbolika. tai turbūt ir norėjo pasakyti šimtatūkstantantinės Vingio parko minios, giedodamos tą dr. V. Kudirkos tautišką giesmę ir palydėdamos ją tūkstančių tautinių vėliavėlių plazdenimu. Kažin ar "tobulinant" konstituciją nereikėtų į tuos faktus atsižvelgti. Juk kas gali geriau išreikšti tautos valią, kaip valstybės konstitucija ir himnas.

* * *

Artėja Varpo šimtmetinė sukaktis. Kalbant apie Varpą negalima neprisiminti Kudirkos, kaip kalbant apie Kudirką negalima išleisti iš akių Varpo. Taip tie abu dalykai tarp savęs yra susipynę. Vyresnieji mūsų gal dar prisimena, kaip 1934 metais, švenčiant dr. V. Kudirkos 35-tąją mirties sukaktį, pešėsi tautininkai ir liaudininkai, negalėdami pasidalinti, katriems jis (Kudirka) buvo artimesnis, katriems labiau pritiko švęsti tą sukaktį. Iš tikrųjų dar ir šiandien nebūtų lengva į tą klausimą atsakyti. Iš Vinco Kudirkos Varpo (niekas manau per daug neužsirūstins, jeigu mes taip aną senąjį Varpą pavadinsime, nors pats Kudirka jo niekados nesisavino) išaugo Lietuvių demokratų partija, kurioje labai gražiai sutilpo ir būsimieji tautininkai (Antanas Smetona) ir būsimieji liaudininkai (dr. Kazys Grinius). Galima būtų pasakyti dar daugiau. Be Kudirkos varpininkų pagalbos negalėjo išsiversti nei pirmoji Lietuvos politinė partija — socialdemokratai. Todėl Steponas Kairys ir vadino Varpą lietuviškų partijų perykla. Tarp kita ko, ir Vincas Mickus-Mickevičius buvo didelis Vinco Kudirkos adoratorius, kad net savo slapyvardę iš jo pasiskolino, tik, žinoma, nei nemanydamas lygintis su didžiuoju Vincu Kapsu, pasivadino kuklesne Kapsuko slapyvarde.

Iš tų 1934 m. ginčų daug gero nei Kudirkai, nei Varpui neišėjo, pagal liaudies taisyklę: tarp dviejų auklių vaikas be galvos. Tik jaunas dzūkas Julius Būtėnas parengė monografiją apie V. Kudirką, kurios deja niekas nesiskubino leisti. Mat jau tada žmonės daug kuo kitu domėjosi, o ne tautiniu atgimimu bei jo didvyriais. Girdėtis, kad tas pat J. Būtėnas, šimtmetinės Varpo sukakties proga, gerokai praplėtė ir nauja medžiaga papildė tą savo monografiją apie V. Kudirką ir ji mielai bus išleista. Mat tautinio atgimimo gadynė ir jos didvyriai vėl pasidarė brangūs mūsų žmonėms. Tikrai amžiną teisybę bus pasakęs Adomas Mickevičius savo **Pono Tado** pirmomis eilutėmis:

Tėvyne Lietuva, mielesnė už sveikatą!
Kaip reik tave branginti,
vien tik tas pamato,
Kas jau tavęs neteko.

Užtat sunkiau suprasti, kodėl šiandien pas mus, išeivijoje, niekas nesipeša nei dėl Kudirkos, nei dėl Varpo sukakčių. Greičiausiai jos taip ir praslinks pro šalį. Galbūt mus per daug išvargino toks iškilmingas Lietuvos krikšto minėjimas, nors anais Kudirkos ir Varpo laikais niekas beveik apie to paties Lietuvos krikšto 500 metų sukaktį nei užsiminti nenorėjo. Tempora mutantur et nos mutamus in illis (laikai keičiasi ir mes su jais keičiamės). Be to, kai kurios, labai brangios Kudirkai ir Varpui idėjos, kaip liberalizmas ir demokratija, mums pavirto beveik keiksmažodžiais. Beje, buvo kadaise užsimota išleisti antrąją Kudirkos Varpo laidą, panašiai kaip 1983 m. buvo išleista antroji Aušros laida. Deja, per tą laiką mirė Alicija Rūgytė, o Jonas Dainauskas, gražiai suredagavęs Aušros dvitomį, dabar įsivėlė į to paties Lietuvos krikšto, ar nekrikšto problemas, ir iš to užmojo nieko gero neišeis. O gaila. Gerai bent Lietuvoje pradedamos persispausdinti Kudirkos satyros ir kiti veikalai.

Vis dėlto manytume, kad Varpo šimtmetinė sukaktis neturėtų praeiti visiškai negirdomis. Šiuos savo škicus apie Varpą ir Kudirką parengiau daugiausia pasiremdamas dr. Vinco Kudirkos raštų šešiatomiu, kurį beveik prieš aštuoniasdešimt metų išleido Tėvynės mylėtojų draugystė kaip tik čia Amerikoje. Esu labai dėkingas gerb. Antanui Vaivadai iš McLean, Virginia, kuris leido man pasinaudoti tuo labai brangiu leidiniu.

(Bus daugiau)

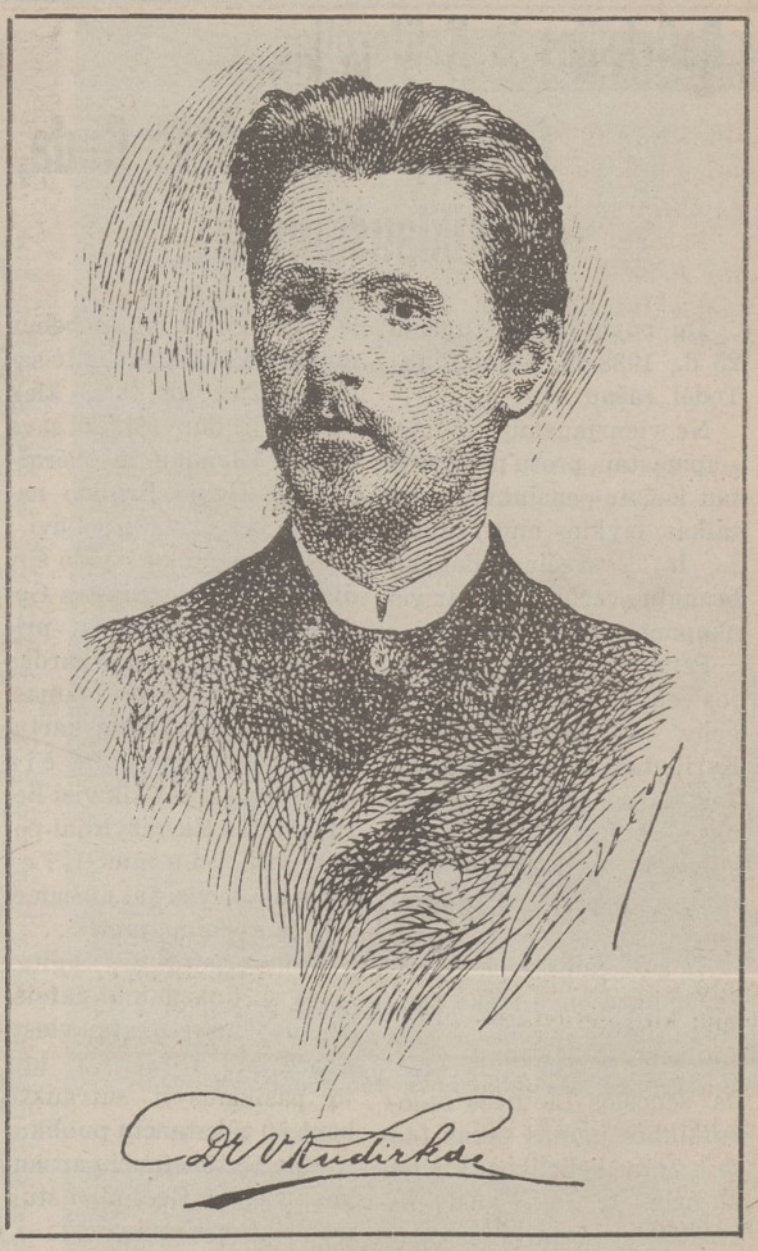

LSS Europos rajono tradicinės vasaros stovyklos Anglijoje dalyviai su svečiais. Kairėje stovi rajono vadeivė V. Gasperienė. *S.B. Vaitkevičiaus nuotr.*

Dabartinė nuomonė apie Stachanovą

Daug ir lietuvių savo metu bus skaitę apie tą garsųjį anglies kasyklų darbininką Aleksiejų Stachanovą ir pagal jo pasiekimus užsuktą propagandinį stachanoviečių sąjūdį.

Istorija prasidėjo 1935 m. rugpjūčio 31 d. Tada jis iškasęs nepaprastą kiekį anglies — net 102 tonas per 6 valandas, taigi net 14 kartų, tiek, kiek normaliai žmogus padaro per pamainą.

Stalinas tada plėtė pramonę, ir Stachanovo tas turbūt atsitiktinis pasiekimas pravertė jo propagandai. To greičiau mitiško, o ne tikro darbininko vardu buvo pavadinta kasyklų ir miestų, pats tas didvyris buvo pasodintas už stalo, žinoma, dar pasimatęs ir su Stalinu, ir prasidėjo stachanoviečių sąjūdis.

Jis jau mirė prieš 11 metų, o prisiminė jį dienraštis "Trud" (Darbas), norėdamas atkreipti dėmesį į Stalino komandavimo sistemą. Tai sistemai reikėjo simbolio, o žmogus, sako, buvo pasodintas prie stalo popierėlių vartyti. Iš jo buvo išsunkta viskas, kiek tik propagandos mašina pajėgė. Tiesa, jis Maskvoje gavo didesnį ir geresnį butą. "Po to", rašo "Trud", "25 metus jo vardas buvo dingęs iš laikraščių ir žurnalų puslapių, iš dokumentinių filmų. Jo balsas nebebuvo girdimas iš garsiakalbių... Jis nieko ypatinga nebedarė. Stipriomis rankomis, kurios buvo sukurtos dirbti tikrą darbą, jis vartinėjo popierius, o vakarais neretai savo kartėlį užliedavo vodka".

Šį Stalino išnaudotą ir tada jau palūžusį ir alkoholį pamėgusį žmogų prisiminė Chruščiovas. Kažkoks užsienietis svečias paklausė apie jį Chruščiovą, kuris net ir nežinojo apie Stachanovo paaukštinimą ir pasakė, kad jis tebėra savo gimtajame Donecke, Ukrainoje. Kai paaiškėjo, kad tas propagandos didvyris sėdi Maskvoje, jam buvo įsakyta palikti šeimą ir per 24 valandas išvažiuoti atgal į kasyklą. Bet ten visi pareigūnai ignoravo jį, nepripažindami propagandos išpūstų jo nuopelnų, kaip "Trud" rašo. "Mirė jis 1977 m. vienišas ir prislėgtas". (k. p.)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

FABRICATOR/WELDERS
ELECTRICAL SIGN MANUFACTURER
Alum. MIG welding, shear and press brake exp. Electrical exp. helpful. Able to read prints. Must have own tools. Benefits. Apply in person 7:30 am to 4 pm
No phone calls.
FAIRMONT SIGN CO.
6771 E. McNICHOLS
DETROIT, MI. 48212
Pre-employment physical w/drug sceen administered
(34-40)

Refleksijos iš Kalifornijos

Pensininkai, poetas Geda, Lietuvos nepriklausomybė...

Alė Rūta

Tai buvo vakar, rugsėjo 25 d., 1988 m. Sujaudinta! Todėl rašau...

Ne vien jausmų vedama, o apmąstau, protu persvarstau išeivių-pensininkų nuotaikas, įvykius mūsų tautoje, ir... svečius, daugelį brangių svečių — iš dar vis okupuotos Lietuvos. .

Pensininkų organizacija, jos veiklus vadovas Los Angeles — aktorius Juozas Kaributas, ruošia išvykas, kartais ir "piknikus". Vienas — vakar: "piknikas po stogu" — šv. Kazimiero parapijos salėje, su programa.

Ta programa kiek padrika, ir būtų buvę nieko ypatingo, jei ne svečias iš Lietuvos... Poetas Sigitas Geda, senosios Lietuvos bajorų kilmės jaunas vyras (45 m.), jau keliolikos knygų autorius ir aukščiausių literatūros premijų laureatas, vienas veikliausių Sąjūdžio Lietuvoje narių.

Regimantas Adomaitis, teatro ir filmų aktorius iš Vilniaus, su pavyzdinga laikysena scenoje, gražiu ir galingu balsu, meniškai padeklamavo ištraukų iš poeto Justino Marcinkevičiaus dramų bei Sigito Gedos eilėraštį "Vargas tiems, kurie nuo manęs atsitolino". Vidmantė Jasukaitytė (40 m.) poetė, dramaturgė, dviejų stiprių romanų ("Stebuklinga patvorių žolė" ir "Po mūsų nebebus mūsų") autorė, paskaitė savo poezijos; tą dieną kiek vėliau ji dar skaitė savo prozos ištraukų ir eilėraščių dr. Zigmo Brinkio namuose per privatų pobūvį.

Šio pensininkų įvykio širdis buvo poetas Sigitas Geda, kurį ekspresyviai pristatė poetas Bernardas Brazdžionis, pabrėždamas, kad nėra literatūroj kartų, nėra t e n rašytojų ir č i a rašytojų, — yra tik visi lietuviai, yra tik rašytojai-poetai, yra v i e n a L i e t u v a, ir visi jai dirbame, visi ją apdainuojame...

Taip pristatytas Sigitas Geda su linksmumu pareiškė, kad norėtų atsikviesti Brazdžionį į Lietuvą, kur jo pasiklausyti sutrauktų bent 50 tūkstančių publikos ir apie 15 tūkstančių apsaugos vyrų, su Gedimino stulpais ant rankovių...

Tai buvo jausmų antplūdis iš abiejų pusių, tai juokas ir ne juokas, o tiktai viltis ir svajonė, kad vieną dieną tai galėtų įvykti laisvoje ar beveik laisvoje mūsų Tėvynėje, mūsų gražioje sostinėje Vilniuje.

Sigitas Geda skaitė savo kūrybą ir pilna salė — ne vien pensininkų, — gal pusė vidurinės kartos ir kiek jaunųjų, — atidžiai jo išklausė, visi atsistojimu ir ilgais plojimais pagerbė.

(Iš vakaro, šeštadienį — rugsėjo 24 d. poetas S. Geda buvo kalbėjęs ir deklamavęs j a u n i m u i Tautiniuose namuose).

Antru kartu J. Kaributo iškviestas, Sigitas Geda kalbėjo apie Sąjūdį Lietuvoje, — ir čia buvome visi nustebinti jo pasiryžimu ir emocija... Juk Poetas turės ten grįžti, juk ten jis rašo — kuria, ir veikia Lietuvos persitvarkymo organizacijose... O jis išdrįso viešai, garsiai nuo scenos mums tvirtinti: Lietuva bus nepriklausoma! Kitaip negali būti, tai ne niekų šnektos, ne spėliojimai, — tai tikras dalykas, kad Lietuvos nepriklausomybė galima ir čia pat... Jei mane už tuos žodžius kas griebs, kalbėjo Poetas, tai griebs visą lietuvių tautą... O ar gali visą tautą areštuoti?

O privačiai Poetas dar pasakė: jūs čia daugiau bijot, negu mes Lietuvoj... Ir, Dieve duok, kad iš jo lūpų išplaukusi būtų ne tik kad drąsi tiesa, bet ir tikra teisybė, kuri eitų į Dievo ausį...

Aktorių Juozą Kaributą reikia pagirti, kad jis programos dalyvius pakvietė vėl į sceną, kur jie ir visa pilna salė, su svečiais iš Lietuvos scenoje ir salėje, galingai sugiedojo Lietuvos himną.

Tokia buvo ši neužmirštama, įspūdinga ir viltinga sekmadienio popietė.

Kas dalyvavo? Gryniausi Los Angeles ir kitų Kalifornijos vietų patriotai, gal kurie ir abejojantieji, gal šaltoki ar atsargūs, drąsūs ir veiklūs, gerų tikslų žmonės, gal keli ir Tėvynės okupanto pakalikai, šnipeliai... Bet š i ą p o p i e t ę visi buvo susikaupę, visi atidžiai išklausė R. Adomaičio ir Vidmantės Jasukaitytės, visi šaukė poetui Sigitui G e d a i "Valio!", visi himną giedojo ir visų širdys buvo kupinos Lietuvos. Dieve duok, kad tokie momentai mus išlygintų ir sujungtų, kad vieno tikslo vieningai siektume..."vardan tos Lietuvos!"

Kino aktorė Rūta Lee-Kilmonytė su prel. Jonu Kučingiu.

PAGERBS RŪTĄ LEE-KILMONYTĘ

Kalifor n i j o s Lietuvių Respublikonų Sąjungos pirmininkės Liucijos Mažeikienės iniciatyva sudarytas komitetas rengia pagerbimą lietuvaitei filmų ir televizijos aktorei Rūtai Lee-Kilmonytei.

Iškilmingas pokylis su šokiais numatytas ruošti naujame, puošniame The Registry viešbutyje, kuris yra filmų studijomis pagarsėjusiame Los Angeles priemiestyje Universal City, šį rudenį, lapkričio 5 d.

Be lietuvių Rūtos Lee gerbėjų tikimasi svečių respublikonų veikėjų amerikiečių ir, žinoma — žmonių iš filmų pasauloi ,nes šiose trijose grupėse Rūta Lee-Kilmonytė yra gerai žinoma, mėgiama ir vertinama.

(rs)

Supažindinkit savo bičiulius su DIRVA.

Atsiųskit jų adresus.

Jie gaus keletą numerių VELTUI!

— — — — — A T K I R P T I — — — — —

DIRVA
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

Prašau siuntinėti Dirvą susipažinimui šiems asmenims:

Pavardė ir vardas .....

.....

Adresas .....

.....

Pavardė ir vardas .....

.....

Adresas .....

.....

EXPERIENCED
PRODUCTION PERSONNEL
CNC MACHINISTS/MACHINISTS
(1ST — 2ND SHIFTS)
EXPERIENCED WITH MILLING MACHINES AND/OR LATHES. CAPABLE OF DOING SET-UPS AND READING BLUE PRINTS. GOOD WORKING CONDITIONS. APPLY TO:
NORCO INC.
130 ETHAN ALLEN HIGHWAY
(ROUTE 7)
RIDGEFIELD, CONN. 06877
E. O. E. M/F/H/V
(34-36)

PRINTERS
2-COLOR
SMALL PRESS
OPERATORS WANTED
— FULL-TIME, DAYS —
— TOP PAY —
617-344-1956
(35-39)

PRODUCTION WORKERS FOR LOCAL COMMERCIAL BAKERY. Need 40 people:
- Production Workers
- Sanitation Workers
- Full Time Mechanics

Apply at:
MICHELLE'S FAMILY BAKERY
7th and Lindley Avenue
Philadelphia, Penna. 19120
(215) 455-2090
Att: Ms. Jackie Kweeder
(37-39

MATAS Realtors
505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530
RITA MATAS
— Broker — G.R.I. — C.R.A.
Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

Dail. Juozo Bagdono akvarelių paroda New Yorke

Vitalis Žukauskas

Kai spaudoje pasirodė žinutės, kad dail. J. Bagdono akarelinių darbų paroda rengiama spalio 8-9 dienomis Kultūros Židinyje, Brooklyne, panorau aplankyti dailininką jo trečiojo aukšto monsardoje.

Prie sienų atremtos mažesnės ar didesnės drobės. Tai ankstyvesnieji jo modernaus — abstraktaus meno darbai laukiantieji eilės, kad būtų užfiksuoti vaizdajuostėje. Ir ne tik keliuose kambariuose tų paveikslų, bet ir koridoriuje apstu.

Viename kambaryje akvarelės — jau atrinktos ir įrėmintos — galutinai paruoštos parodai, o kitame — dar tik rengiamos — taikomi rėmai, stiklai . . . O tų akvarelių irgi daug.

Žvelgiant į akvarelių tapybą, kad ir ne profesionalo akimis ,matosi, kad akvareliniai paveikslai nutapyti gerai suprasta akvarelinės tapybos technika. Akvarelinė tapyba turi savo specifinius reikalavimus techniško išpildymo atžvilgiu.

Visi tie akvareliniai paveikslai yra per ilgus metus sukauptieji darbai daryti Vokietijoj, Kolumbijoj ir čia — Amerikoje.

Senasis Ravensburgas (akvarelė). Juozas Bagdonas.

Žinant, kad dail. J. Bagdonas yra aliejinės tapybos meistras, bet jo, kaip menininko kūrybiniai darbai yra visapusiški. Jisai reiškėsi, kaip realistas, impresionistas, modernaus — abstraktinio meno sėkmingas kūrėjas, darė skulptūras, keramiką, o dabar visuomenei prisistato kaip akvarelistas. Dažnai tapytojai imasi ir akvarelinės technikos, nors yra aliejinės tapybos puoselėtuojai.

Ši paroda yra dailininko pirmoji akvarelinių darbų Amerikoje. Joje bus eksponuota gamtovaizdžiai, naturmortai, miestai, kolažai ir dalis abstraktų. Vieną Lietuvos peizažų seriją dailininkas vadina "Memories of Lithuania".

Dail. J. Bagdonas su savo darbais yra dalyvavęs daugiau kaip 60 kartų kolektyvinėse parodose, o savo individualines parodas Amerikoj turėjęs Washingtone, Baltimorėje, Philadelphijoje, Toronte, Hamiltone, Bostone, Detroite, Clevelande, Chicagoje, Los Angeles ir ne po vieną, o kai kuriuose miestuose ir po kelis kartus, gi New Yorke šioji paroda septintoji.

Tarp kitko, dailininkas Bagdonas pirmasis pradėjo abstraktinio meno parodas Amerikoj rodyti mūsų visuomenei.

Jisai ir pedagogas. Kolumbijoj, Bogota universiteto meno fakultete dėstė keramiką, o vienoje kolegijoje — skulptūrą ir dekoravimą. Washingtone suorganizavo moderniojo meno galeriją ir įsteigė skulptūros ir keramikos studiją. Vokietijoje — Ravensburgo gimnazijoje dėstė piešimą.

Jo darbų yra įsigiję lietuviai ir amerikiečiai, o spauda labai palankiai apie jo parodas yra atsiliepusi. Gi poetas Jonas Aistis pavadino J. Bagdoną — dailininku rezistentu.

Yra pradėta dail. Bagdono kūrybos darbų vaizdajuostė, kurią daro Gerimantas Penikas. Vaizdajuostėje bus matoma dailininko per metų metus sukurti darbai, jo studija ir šios parodos atidarymo iškilmės.

Parodą rengia Lietuvių Moterų Federacijos New

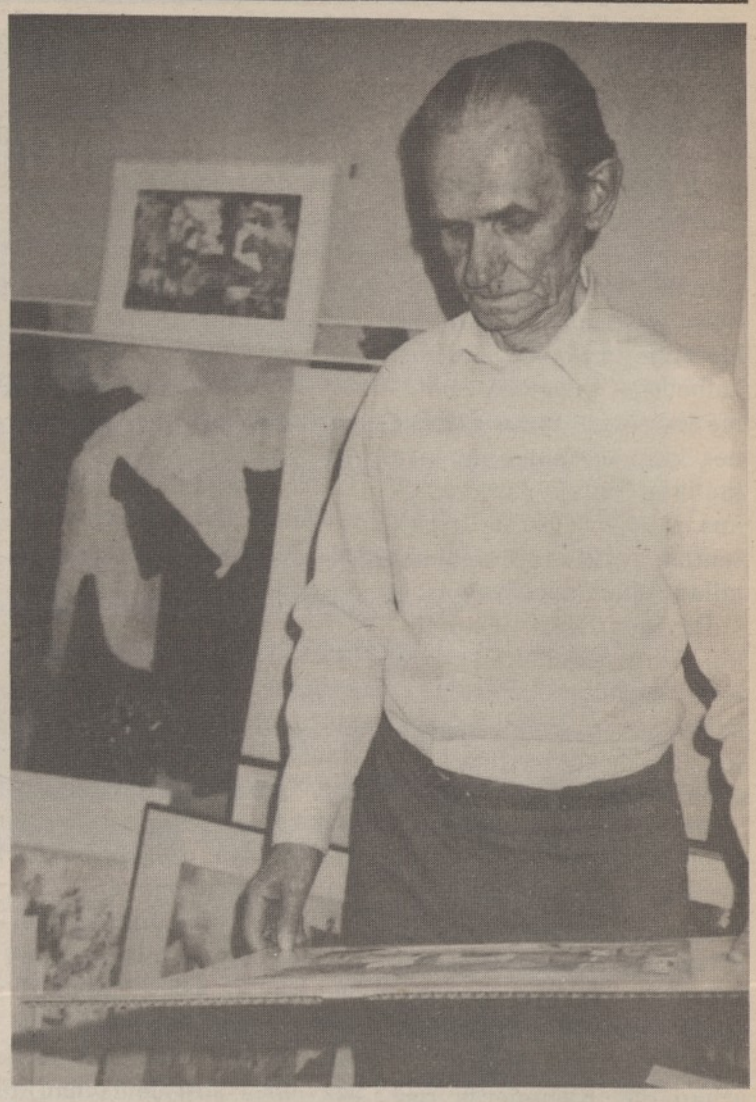

Dail. Juozas Bagdonas.

Lietuviškas peizažas (akvarelė). Juozas Bagdonas.

New Yorko klubas, kuriam pirmininkauja dr. Marija Žukauskienė. Paroda vyks Kultūros Židinio mažojoje salėje Brooklyne, N. Y. ir lankoma šeštadienį nuo 12 iki 9 val. vakaro, o sekmadienį nuo 12 iki 5 val. vakaro. Oficialus parodos atidarymas šeštadienį, spalio 8 d. 7 val. vak.

• **The Museum of American Folk Art** — Ethnic traditon in the metropolitan area — surengė parodą "City Folk", kuri vyko nuo 13 birželio iki 9 rugsėjo "Painwebber Art Gallery" New York City.

Parodoje dalyvavo ir lietuviai: V. Kulpavičius — medžio drožiniai, I. Baukus — šiaudų ornamentika, L. Milukas margučiai ir kiti.

Lithuanian Federal Credit Union
Taupa
ALL DEPOSITS FEDERALLY INSURED UP TO $100,000.
368 WEST BROADWAY • P.O. BOX 95 • SOUTH BOSTON, MASSACHUSETTS 02127
TELEPHONE (617) 269-1450

APTARNAUJA BOSTONO IR NAUJOSIOS ANGLIJOS LIETUVIUS

SANTAUPOS	Procentai	Metiniai
Paprasta sąskaita	6.00%	6.17%
Money Market $2500 min.	6.25%	6.43%
CD°s $500 min. 6 mėn.	7.75%	7.75%
12 mėn.	7.90%	8.19%
24 mėn.	8.10%	8.41%
36 mėn.	8.20%	8.51%

PASKOLOS
Ameninės 14%
Naujų mašinų 9.5%
Naudotų mašinų ligi 2 metų 11% — kitos 13%
Namų remonto 3 metų 11.5% 5 metų 12.5%
Mortgages (savininko gyvenvietė)
Pirma 10.0%+2 Pt. ar 10.5%+0 Pt; Antra 11.5%+0 Pt.
Kitoms paskoloms krepikitės į Taupą
Namų vertės W. S. J. Prime + 1.5%.

Visos ratos galioja nuo 1988 m. rugpiūčio mėn. 25 d. ir gali keistis.

DARBO VALANDOS
Nuo 10 ligi 2 val. įskaitant šeštadienius, ketvirtadieniais — nuo 3 ligi 7 val. vak.

Brockton: Sekmadieniais po 10 val. mišių parapijos salėje — atstovas Juozas Rentelis tel 963-3671.

Worcester: Sekmadieniais po 10 val. mišių parapijos salėje — atstovas Romas Jakubauskas tel. 832-6684.

HELP WANTED
RACKERS
UNRACKERS
CLIPPERS
INSPECTORS
PACKAGING OPERATORS
Apply in person
SWANK INC.
6 Hazell Street
Attleboro, Mass. 02703
Swank is an Equal Opportnity Employer M/F
35-44)

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

A. D. Ratkeliai, So. Laguna Beach 100.00
J. Mekeša, Eastlake 10.00
Dr. D. Surantas, Rockford 10.00
V. Dailidka, Albuquerque 5.00
J. Miežaitis, Ormond Beach 10.00
E. Vizgirda, Detroit 20.00
J. Beniūnas, Hartford .. 5.00
G. Meiliūnas, New York 25.00
Ed. Siman, Hamilton 5.00
Br. Macijauskienė, Sunny Hills 50.00
H. V. Kulber, Brooklyn ..10.00
A. Simontis, Lakewood 10.00
J. Balbatas, Cleveland .. 5.00
I. Grigaliūnas, Mayfield Village 5.00
E. Šalčiūnas, Palos Hts. 10.00
St. Vaičius, Chicago 10.00
G. Mykolaitis, Detroit ..10.00
Ed. Modestas, Willow Spring 50.00
J. Biliūnas, Mentor 5.00
Vl. Čyvas, Cleveland 5.00
P. Kaunas, Cleveland 10.00
D. Čipkienė, Willowick ..10.00
J. Kleinaitis, Germantown 3.00
N. Raškienė, New Britain 10.00
Ž. Waitkienė, So. Euclid 5.00
V.. Bačanskas, Baltimore 5.00
A. Šaulienė, Chicago 5.00
Pr. Šapalas, Lemont 10.00
Santara-Šviesa Chicagoje 50.00
A. Pavilčiūtė, Chicago ..15.00
M. Barniškaitė, Euclid ..10.00
Br. Kasakaitis, Chicago 25.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS BE KALBŲ

Jurgis Janušaitis

Esama nusistovėjusios tvarkos, kad ruošiant kokį minėjimą neapseinama be pagrindinių kalbėtojų, meninių programų. Kartais tokie minėjimai užsitęsia, nes kalbėtojai savo sparnuotame žodyje nevengia sugrįžti net ir į Mindaugo ir kitų kunigaikščių bei karalių laikus, o dažnai pro dabarties tautos įvykius praeinama giliau į juos nepažvelgus.

Daytona Beach ir apylinkių Amerikos lietuvių tautinės sąjungos skyrius šį kartą Tautos šventės minėjimą suruošė skirtingą, bet gana įdomų.

Minėjimą, kaip ir dera, pradėjome kun. dr. K. Ruibio atnašaujamomis šv. Mišiomis, rugsėjo mėn. 11 d. Prince of Peace katalikų parapijos bažnyčioje, Ormond Beach. Skaitinius šv. Mišių metu, kaip paprastai, atliko inž. Kazimieras Barūnas, o Sietynas, kad ir be savo maestro (vadovas muz. Antanas Skridulis dar nebuvo sugrįžęs iš kelionės) pamaldų metu nuotaikingai pagiedojo keletą būdingų, patriotinių, dienos progai tinkamų lietuviškų giesmių ir pamaldos užbaigtos visiems sugiedojus Lietuvos himną. Šv. Mišios, kur. dr. Ruibio teigimu, aukotos už Lietuvą, Lietuvos partizanus, visus žuvusius už Lietuvos laisvę tėvynėje ir Sibire, bei plačiame pasaulyje.

, Tuojau po pamaldų rinkomės į parapijos salę, kur minėjimo dalyvius jau laukė skyriaus narių-moterų skoningai paruošti pietūs, o stalai dekoruoti žalumynais ir JAV ir Lietuvos mažomis vėliavėlėmis, kas derinosi su šventės nuotaika. Bijau pradėti vardinti šeimininkes, nes jų buvo būrys, visos darbščios, mielos ir rūpestingos ir joms dėkojame.

Po vaišių ALT Sąjungos Daytona Beach apylinkių skyriaus pirmininkas Vytautas Abraitis trumpai priminė šventės esmę, prasmę, jos suruošimo pobūdį, pasidžiaugė gausių dalyvių skaičiumi (dalyvavo pamaldose ir minėjime virš 120 žmonių, kas mūsų telkiniui daug) ir kvietė pasižiūrėti labai įdomaus, J. Bružo pagaminto filmo, iš didžiųjų demonstracijų liepos 9 d. Vingio parke.

Filmas buvo rodomas dvejuose televizijų ekranuose. Techniškai filmas pagamintas labai gerai, tik perduodant salėje buvo sunkokai suprantamos kalbos. Bet tai nei kiek nemenkino pačios nuotaikos.

Šimtatūkstantinė minia, jaunų žmonių, vaikų ir vyresniųjų Vingio parke reikalavo Lietuvai ekonominės, politinės, spaudos, žodžio, kultūros, laisvės. Geri, drąsūs kalbėtojai išreiškė tautos lūkesčius, ryžtą siekiant Lietuvai laisvės. Plevėsavo didelės ir mažos Lietuvos vėliavos, Vytis, Gedimino stulpai. Aidėjo didingai Lietuvos himnas, Lietuva brangi, ir kitos patriotinės dainos. Minia elgėsi kultūringai, nebuvo išsišokimų. Jutome, koks didelis yra tautos ryžtas, koks atgimė patriotizmas, kaip yra vieninga lietuvių tauta, pergyvenusi barbarų siautėjimą, stalinizmo laikus, žudynes. Reikalaujama, kad visi nukentėję būtų atlyginti, o barbarai patraukti atsakomybėn.

Stebint filmą, minios nuotaikas, nejučiomis ne vienas braukė ašarą, giliai išgyvendamas dabarties tautos ryžtą. Ir, manau, kad ne vienas širdyje iš naujo ryžosi jungtis su kovojančia tauta už tautos laisvę. Štai šis filmas pasakė daug daugiau, nei bet kuris geriausias kalbėtojas. Tiko tautos šventės minėjimui. Tiko dabarčiai.

Priedui buvo parodyta, Aldonos Sandargienės dėka, filmas apie nuostabųjį Kryžių kalną ir girdėjome taiklius komentarus apie šio Kryžių kalno istoriją. Minėjimas praėjo gerai, susikaupime ir giilame išgyvenime.

Pabaigoje skyriaus pirmininkas Vytautas Abraitis padėkojo visiem bet kuo prisidėjusiems prie šio minėjimo suruošimo, o ypač šeimininkėm.

Klubo pirmininkas Jonas Daugėla padėkojo Vytautui Abraičiui, ALT S-gos skyriui už iniciatyvą šį minėjimą suruošti. Padarė eilę i n f o r macinių pranešimų, tarpe jų pranešė, kad sekančios lietuviams pamaldos būsiančios lapkričio mėn. 13 d.

Pabaigoje visi minėjimo dalyviai sudainavo Lietuva brangi ir skirstėmės, išsinešdami didelius įspūdžius iš kovojančios lietuvių tautos.

Mirė a.a. Andriejus Bružėnas

Šių metų rugsėjo mėn. 18 d., staiga ir netikėtai žemiškąją kelionę baigė Daytona Beach lietuvių kolonijos gyventojas, Daytona Beach ir apylinkių Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos aktyvus skyriaus narys a. a. Andriejus Bružėnas.

Velionis gimė Rygoje, Latvijoje, 1904 m. spalio mėn. 30 d. Taigi amžinybėn išėjo bebaigiąs aštuoniasdešimt ketvirtuosius metus. Iš Rygos persikėlė gyventi Lietuvon, apsigyveno Viekšniuose kur duoną pelnė verpykloje dirbdamas. 1944 metais, liepos mėn. 19 d. sukūrė lietuvišką šeimą, vesdamas Magdaleną Kriaučiūnaitę ir tremties kelionėje susilaukė ir išaugino gražią šeimą — tris sūnus Joną-Stasį, Leoną-Vladą ir Liną-Juozą ir išmokslinęs juos išleido į gyvenimą.

Artėjant antrą kartą raudonajai armijai, Andriejus su žmona Magdalena apleidžia savo gimtąją tėvynę ir Lietuvą ir išeina drauge su tūkstančiais kitų tėvynainių į beviltišką tremtį.

Pokario penkeris metus praleidžia g y v e n d amas Augsburgo lietuvių stovykloje ir 1949 m. laimingai pasiekia svetingą Ameriką ir įsikuria Elizabeth, N. J. Pradžioje 13 metų dirba prekių sandėliuose, o prieš išeidamas į poilsį 10 metų dirbo lietuvių kepykloje.

Prieš devynerius metus velionis ir žmona baigė darbus ir ieškodami ramesnio gyvenimo ir gražesnės vietos gražiai įsikūrė Floridoje, Ormond Beach. Apsigyvenę šiame telkinyje, Andriejus ir Magdalena Bružėnai tuojau aktyviai įsijungė į Lietuvių klubą ir ypač daug dirbo susiorganizavus ALT S-gos Daytona apylinkių skyriui, kuriam priklausė nuo pat įsikūrimo.

A. a. Andriejus Bružėnas šiame nedideliame lietuvių telkinyje švietė šviesiu žiburėliu ir savo darbais. Buvo veiklus N. J. Jis priklausė Lietuvių Bendruomenei, uolus Balfo darbininkas, Vasario 16 gimnazijos būrelių organizatorius ir rėmėjas. Tautinės minties gilus patrioats ir tokiu išliko iki pat savo mirties.

Mirė staiga. Dar rugsėjo mėn. 11 d. dalyvavo ALT Sąjungos Daytona Beach apylinkių skyriaus suruoštame Tautos šventės minėjime. Džiaugėsi sulaukęs vieno sūnaus šeimos. Džiaugėsi sūnų šeimomis i r 6 vaikaičiais – dukraitėmis. Niekada nesiskundė savo gyvenimo dalia, o visada buvo giedrios nuotaikos, mielas tėvynainis.

Su garbinguoju velioniu atsisveikinimas įvyko Memorial kapinių koplyčioje, rugsėjo 20 d. Rožinį atkalbėjo kun. dr. K. Ruibys, išreikšdamas šeimai užuojautą.

Šios kolonijos lietuvių vardu atsisveikino klubo pirmininkas Jonas Daugėla, išryškindamas a. a. Andriejaus uolumą, pareigingumą, aktyvumą ir kaimyninį draugiškumą.

Paskutinį sudie tarė ALT S-gos skyriaus pirmininkas Vytautas Abraitis. Jis priminė šį garbingą Tautinės sąjungos narį kaip didelį patriotą, visuomeninio darbo tylų darbininką, nuoširdų organizacijų rėmėją dar iš N. J. laikų. Kalbėtojas pasigerėjo a. a. Andriejaus didele darbų talka ir Daytona Beach apylinkių skyriui. Jis niekada neatsisakė atlikti bet kokius darbus, jis pirmas atlikdavo pareigą organizacijai užsimokėdamas nario mokestį ar paremdamas kitų organizacijų darbus auka. Klubo ir skyriaus pirmininkai apgailestavo šio tauraus lietuvio netekimą ir pareiškė žmonai, sūnums ir jų šeimoms gilią užuojautą.

A.A. Andriejus Bružėnas su jauniausiu sūnumi Linu ir žmona Magdalena.

Sūnus Leonas padėkojo visiems dalyviams ir kalbėtojams, jautriu žodžiu prisiminė savo gerąjį tėvelį ir su dėkingumu minėjo jo meilę vaikams ir dėkojo už duotą gražų šeimai gyvenimą.

Po kalbų visi dalyviai sugiedojo Marija, Marija.

Gedulingos pamaldos už velionio sielą buvo kun. dr. K. Ruibio atlaikytos Prince of Peace katalikų bažnyčiojes, Ormond Beach, kurių metų jis prisiminė a. a. Andriejaus ž m o niškumą, kilnumą, draugiškumą ir kaip gilų tikintįjį.

Iš bažnyčios ilga vilkstinė automobilių ir beveik visi šios kolonijos lietuviai mielą a. a. Andriejų palydėjo į Memorial kapines, kur ir buvo palaidotas lietuvių skyriuje. Paskutines maldas atkalbėjo kun. dr. K. Ruibys, dalyviai sugiedojo Angelas Dievo ir sūnus tarė padėką visiems laidotuvių dalyviams ir visos šeimos vardu jautriai atsisveikino savo gerąjį ir mylimąjį tėvelį, pažadėdamas, kad jo meilės, aukos šeimai niekada nepamiršę.

Po laidotuvių dalyviai buvo pakviesti gedulingų pietų į Duffs restoraną.

Šiam tyliajam, garbingam tautos sūnui tebūnie lengva svečių šalies žemelė, kurioje jis ieškojo ramybės ir poilsio po ilgų tremties dienų.

Jurgis Janušaitis

MACHINE OPERATORS
4 vacancies, day shift. Starting rate $5 p/hr for operators to run surface grinders, compacting presses & powder mixing equipment. Jobs reg basic reading & writing, prior exp. helpful the shop is in an industrial atmosphere (iron powders) but not req'd. For an appt. contact Lionel or Jeff at 201-673-7664. Coretronics Division of Krystinel, 241 No. Day Street, Orange, N. J. 07509 (38-42)

PHONE: 401-333-0303
FULL TIME OPENINGS
FLEXIBLE HOURS 7 AM — 10 PM
- Epoxy Fillers
- Silk Screen Printers
- Assemblers
- Racker
- Foot Press Operators

FULL BENEFIT PACKAGE INCLUDES
Health & Life Insurance
Holidays — Vacations — Bonus
In Addition To:
- Ample Free Parking
- Convenient Busline Service
- Job Sharing

Regular Hours: Mon.-Fri. 8-4:30
(With required overtime during peak seasons)
CROWNMARK CORP.
1 CROWNMARK DRIVE
(North Central Industrial Park)
LINCOLN, RI 02865

A. A.

ANDRIUI BRUŽĖNUI

mirus, liūdinčius žmoną MAGDUTĘ, sūnus JONĄ, LEONĄ ir LINĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Jucaičiai

Viešnagė ALT S-gos Detroito skyriuje

Mečys Valiukėnas

Amerikos lietuvių tautinės sąjungos Detroito skyrius įsisteigęs 1949 m. liepos 23 d. per nutolusius veik 40 metų yra daug nuveikęs lietuvybės išlikimui ir Lietuvos suverenumo atstatymui. O drauge šio skyriaus nariai-ės sudarė ir sudaro savitą socialinį vienetą, sugebantį dirbti ir bendrauti savybėje ir su kitais lietuvių vienetais. Metų bėgyje skyriuje susiklostė, tarytum, papročiai, nerašyti nuostatai. Vienas jų kiekvienais metais išvykti į užsienį, į gamtą visiems skyriaus nariams-ėms pasižmonėti, pabendrauti tarpusavyje ir su savo artimaisiais.

Šiemetinis toks išvykimas į Onos ir Česlovo Šadeikų sodybą, Farmington Hills, Mich. sodybą, įvyko rugsėjo 18 dieną. Šios sodybos šeimininkai ir jų šeima bei artimieji jau eilę metų maloniai atveria vartus ALTS Detroito skyriaus nariams susirinkti, poilsiauti bei pasvarstyti dienos klausimus. Tokio poilsavimo metu atliekamas ir skyriaus narių metinis susirinkimas, kuriame baigia kadenciją senoji skyriaus valdyba ir pradeda darbą naujoji išvykoje išrinktoji valdyba.

Metinį susirinkimą pradėjo Albertas Misiūnas, skyriaus pirmininkas, o susirinkimui nutarus, jis pasiliko ir susirinkimui pirmininkauti. Rimtimi ir susikaupimu prisiminti ir pagerbti valdybos kadencijos metu mirusieji šio skyriaus nariai: Alpas Gilvydis, Antanas Musteikis ir Alfonsas Patalauskas.

Išklausyti pirmininko ir kitų valdybos narių pranešimai. Juos sekė trumpas kontrolės komisijos (E. Bulotienė) pranešimas, Skyriaus pirmininko pranešimo santrauka. "Skyrius nedaug reiškėsi veikloje, bet ir nesėdėjo rankas sudėjęs. Kiek mūsų pajėgos ir sąlygos leido dirbome lietuvišką visuomeninį kultūrinį darbą. Dalyvavome per savo atstovus (Vincą Tamošiūną, Romą Macionį ir Stasį Šimomoliūną) Detroito lietuvių organizacijų centre. Nemažas skaičius mūsų narių gražiai reiškiasi kitų organizacijų darbe. Šios valdybos kadencijos metu įvyko Sąjungos XX seimas, Daytona Beach, Floridoje. Mūsų skyrių jame atstovavo A. Misiūnas ir Eduardas Milkus. Garbės svečiu seime dalyvavo Mykolas Abarius, LŠS tremtyje pirmininkas. Darydamas seimui skyriaus veiklos apžvalgą, kreipiausi į seimo atstovus, padėti mums išplatinti Jono Švobos parašytą istoriją "Seiminė ir prezidentinė Lietuva". Tuojau atsiliepė kelių didesnių skyrių pirmininkai, prašydami atsiųsti jiems šias knygas. Tas jau atlikta, bet kol kas dar nei vienas skyrius už pasiųstas knygas neatsiskaitė.

Valdybos pirmininkas A. Misiūnas pranešimą baigdamas, padėkojo savo artimiausiems talkininkams, valdybos nariams, kontrolės komisijos nariams, o taip pat šios sodybos šeimininkams, kaip ir šios išvykos tvarkos bei maitinimo tarnybų nariams, išvardindamas juos-as pavardėmis. Baigė pareiškimu, kad valdyba atsistatydina ir siūlo rinkti naują. Tačiau diskusijų dėl pranešimų nebuvo, nesirado kalbančiųjų, o greit iškilusį pasiūlymą, perrinkti dabartinę valdybą naujai kadencijai . . . lydėjo triukšmingas pritarimas plojimais. Susirinkimas nepasiūlė kandidatų ir į kontrolės komisiją, palikdamas pareigose senosios komisijos narius.

Susirinkime dalyvavo Eleonora Valiukėnienė, sąjungos valdybos sekretorė ir šias eilutes rašantysis, jos palydovas Mečys Valiukėnas. Sekretorė tartame žodyje pareiškė padėką Detroito skyriaus pirmininkui už pakvietimą į šį susirinkimą, perdavė sąjungos pirmininko dr. L. Kriaučeliūno ir visos vladybos sveikinimus ir papasakojo valdybos šio meto dirbamus bei planuojamus darbus. Aptarė:Sąjungos leidinio — Lietuviai tautininkai — komunistų kankiniai platinimo eigą, žurnalo "Naujoji Viltis" nūdienį stovį, administratoriaus pasikeitimą, Lietuvio mokytojo rengiamą pagerbimą ir kt. Antroje dalyje, kreipėsi į moteris, skatindama jas gausiau įsijungti į tautinės sąjungos gretas, greta vyrų ir bendromis jėgomis dirbti Lietuvai.

Mečys Valiukėnas, ALTS tarybos narys, buvęs valdybos narys, trumpai aptarė ok. Lietuvoje pastaruoju laiku stipriai besireiškiančius sąjūdžius: Lietuvos laisvės lygą ir Lietuvos persitvarkymo sąjūdį. Paminėjęs šių sąjūdžių suorganizuotas demonstracijas, sutraukusias šimtus tūkstančių dalyvių ir demonstracijų vadovų programines kalbas, pranešimą baigė, kad "Gimtasis kraštas" Nr. 29 korespondencijoje garsina, esą komunistų partijos Molėtų rajono komiteto sekretorė Eleonora Blaževičiūtė pareiškusi (kolūkio darbuotojų susirinkime), kad "Gorbačiovas iki Molėtų dar neatėjo"... Tuo tarpu neaišku, kada ir iki kokios vietos bei kokio įstatymo Gorbačiovas ateis? Neaišku tai lietuviams anapus ir šiapus geležinės uždangos? Turbūt, neaišku ir pačiam Gorbačiovui . . .

ALT S-gos Detroito skyriaus dalis valdybos narių su svečiais iš Chicagos. Sėdi iš kairės: Eugenija Bulotienė, pirm. Albertas Misiūnas, CV sekr. Eleonora Valiukėnienė. Stovi: Juozas Kinčius, Vincas Tamošiūnas, Stasys Šimoliūnas, Mečys Valiukėnas, Romas Macionis. *K. Sragausko nuotr.*

NAUJA VADOVYBĖ

ALTS Detroito skyriaus susirinkimas, įvykęs 1988 m. rugsėjo 18 d. perrinko skyriaus valdybą ir revizijos komisiją naujai kadencijai. Valdybą sudaro: Albertas Misiūnas, pirmininkas, Eduardas Milkus, sekretorius, Romas Macionis, iždininkas, Vincas Tamošiūnas, vicepirmininkas ir Algis Vaitiekaitis kult. reikalams. Kontrolės komisija sudaro: Stasys Šimoliūnas, Eugenija Bulotienė ir Juozas Kinčius.

RADIATION THERAPY TECHNOLOGIST

Ft. Walton Beach, Fl. If you enjoy beautiful white beaches on Gulf with Sand Dunes Ų Sea Oats, this area may be the answer for you.

We are a free standing Radiation Therapy Center looking for Registered or Registry Eligibie Technologists. Equipment includes Linear Accelerator w/both Photon & Electron Energies, Simular & fully equipped Block Room.

Relocation & incentive negotiable. We will do all posible for right person. Please send resume to:
Okaloosa Radiation Therapy Center, 999 MarWalt Drive, Fl. Walton Beach, FL. 32548. (38-40)

MANUFACTURING

Growing Eastern electrical manufacturing co. has need of the following experienced people. (These are production oriented positions):

WELDER — experienced in mir/arc / brazing.

BRAKE OPERATOR — Automatic/ semi-brake operator. Set up ability helpful.

PRESS OPERATOR — Up to 300 ton capacity. Must be able to set-up. Trumph auto exp. would be helpful.

Reply immediately in person or write:
Spero Electric Corporation
18222 LANKEN AVE.
CLEVELAND, OHIO 44119
Attn: TOM CHUDZIK
(38-40)

$60.00 PER HUNDRED remailing letters from home! Details, send self-addressed, stamped envelope. Associates, Box 309-T, Colonia, NJ 07067. (32-37)

WANTED JOURNEYMAN OR 1ST CLASS SKILLED
MACHINISTS

Require 5 yrs. bridgeport or engine lathe experience in a job shop environment. Good pay. Hospitalization and vacation. Call for appt. 216-579-9493. Saliga Precision Machining, 2020 Lakeside Ave., Cleveland, Ohio 44114. (35-39)

MAINTENANCE MECHANIC

Breed Corp. has an opening for a Maintenance Mechanic. Duties include general maintenance, plumbing, carpentry, minor electrical work, some experience required. Major Medical/Hospitalization, Dental, 401K. Send work history and salry requirements to:
BREED CORP
Attn: Personnel
Building 12
Rockaway Valley Rd
Boonton Township, NJ 07005
Equal Opportunity Employer M/F

MACHINE OPERATORS

Breed Corp. has immediate openings for entry level machine operators. Applicants should have some knowledge of mechanical operations. Good understanding of English necessary for safety standards. Hours 7:30-4:00 5 day week. Major Medical/Hospitalization, Dental, 401K.

Apply to:
BREED CORP
Building 12
Rockaway Valley Rd
Boonton Township, NJ 07005
Equal Opportunity Employer M/F

Superior Savings
ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.
Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.
Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

FSLIC

Nuotykinga kelionė į Lietuvą...

Antanas Laukaitis

Po šešerių metų pertraukos, atlikęs uždėtą 5-kių metų "bausmę", vėl išsirengiau aplankyti savo gimtinę Lietuvą. Gal geriau pasakius pabėgau iš australiškos žiemos į lietuvišką vasarą. Kelionė iki Bangkoko, didžiuoju Thailando "jumbo" lėktuvu, buvo maloni. Šalia sėdinčias dvi merginas lėktuvo patarnautojos apdalino orchidėjomis, o man, parodžius liūdną veidą dėl negautų gėlių, pasakė, kad gali mane pavaišinti kilniaisiais gėrimais. Ką padarysi, reikėjo sutikti su tuo.

Bangkoke persėdau į lenkų linijos lėktuvą. Iš karto pajutau didelį skirtumą. sėdynės siauros, pats lėktuvas daug mažesnis ir, pradėjus motorams veikti, lubų viršuje pasirodė garų kamuoliai. Net nejauku pasidarė. Tačiau, lenkaitės patarnautojos buvo labai malonios. Visas lėktuvo priekis buvo skirtas baltiesiems daugiausiai lenkams, kai gale sėdėjo beveik visi spalvotieji arabai, indai ir kiti, skrendantieji į Londoną, nes šiuo lėktuvu skrendant, kelionė yra daug pigesnė. Patarnavimas lėktuve irgi jau vakarietiškas. Galėjai gert ką norėjai, be jokio užmokesčio. Maistas irgi geras, taip kad ir nepastebėjau kaip atsidūriau Varšuvoje. O čia jau manęs laukė mano senas bičiulis matematikas docentas Rimas Vaina. Malonu buvo ir vėl pamatyti šį garsiosios Punsko lietuvių Vainų šeimos raudonbarzdį atstovą Varšuvoje.

Iki Varšuvos ir atgal iš jos, aš turėjau visus reikalingus bilietus, kuriuos labai gerai sutvarkė mano dukra Viktorija, dirbanti Sydnėjaus didelėje kelionių bendrovėje. Tačiau, ji jokiu būdu negalėjo gauti traukinio bilieto iš Varšuvos į Vilnių, nes kiek tik ji siuntė telegramų ir telexų, į juos niekas neatsakė. Taip ir prasidėjo mano Varšuvos golgota, nes ir Rimas Vaina pačioje Varšuvoje nieko negavo ir, pastovėjus jam kelias valandas tūkstantinėje bilietų gavimo eilėje, buvo gautas atsakymas, kad visi bilietai į Vilnių yra jau išparduoti net visam mėnesiui į priekį. Tą "linksmą" naujieną jis ir man pranešė. Ką daryt? Bandėm su doleriu "blatu" (kyšiu) papirkt traukinio vadovą, bet pasirodė, kad prieš kelias dienas, buvęs traukinio vadovas tapo sugautas ir, bent šiuo momentu, toks važiavimas buvo neįmanomas. Nors rėk ir bėk, pagalvojau. Vienintelis kelias ir tai paskutinis yra važiuot su lenkų paprastu traukiniu, bent pora kartų persėdant iki sienos ir, ją perėjus, gaut jau tarybiam traukiny, iki pat Vilniaus .O šie traukiniai, kaip girdėjau, yra prigrūsti žmonių kaip silkių bačkoj. Ir vėl su Rimu jau tris valandas eilutėj. O žmonių, žmonių ... Aš keikiu šią visą lenkišką tvarką, o Rimas juokiasi ir drąsina mane, sakydamas, kad tai tik paprastas eilinis dienos įvykis ir prie visų eilučių reikia priprasti, tada jos yra visai nebaisios. Jis pataria ir man mokintis prie jų priprasti. Tačiau aš esu abejingas tam ir nežinau, ar gyvenant Vakaruose, prie panašių eilučių galima būtų taip lengvai priprasti. Nebent jau sapne.

Bestovint ir bestebint šiuos visus žmones, bei jų niūrius veidus, staiga, jau kitoje, taip pat didelėje eilutėje, lyg ir išgirstu kalbant lietuviškai. Prieinu arčiau ir tikrai, dvi moterys ir trys vyrai kalbasi lietuviškai. Prisistatau ir aš, paklausdamas iš kur jie ir kur važiuoja? Atsako, kad į Vilnių. Turi rytojaus dienos bilietus, o nori pakeisti į šio vakaro. Mergina jau stovi šešias valandas, o dabar, prieš pat galą ir visi kiti atėjo. Dėstau ir aš savo bėdą, kad negaliu gaut bilieto į Vilnių. Ir staiga ši moteris rodo, jog jie turi vieną atliekamą bilietą, nes vienas iš jaunų vyrų, kuris iš Amerikos važiuoja į būsimus vasaros kursus, turi vizą tik nuo liepos 1-mos dienos ir negali anksčiau įvažiuoti.

Ir, sako žmogus netikėk stebuklais. Jis čia, Varšuvos milžiniškoj traukinių stoty, tarp tūkstančių belaukiančių žmonių, staiga atsitinka man, išgirdus lietuviškai kalbant ir gaunant netikėtą kelionės bilietą. Šiuo momentu, man jau ir taip brangi lietuvių kalba buvo tikrai pati brangiausia pasauly. Išsikalbėjus plačiau, pasirodo, kad ši gražioji moteris pažįstama mano gero bičiulio, sportininko sporto žurnalisto paskirose olimpiadose, dr. Rimo Gaškos, buvusio vieno iš vadovų, pirmosios Amerikos lietuvių krepšininkų rinktinės gastrolių metu Australijoje. O tas jaunas vyras, kurio laimingą bilietą aš gavau, buvo dr. Rimo sūnus, baigęs Amerikoje universitetą ir važiuojąs į Vilniaus universitetą pasigilinti lietuvių kalbos. Nors pradžia Varšuvoje ir buvo baisi, tačiau pabaiga žavinga, nors kaip paaiškėjo vėliau, neperšokęs per griovį nesakyk op.

Kelionė traukiniu, iki pat Sovietų sienos, buvo maloni. Šnektų su naujai pažįstama Dalia netrūko. O ji dar tik metai kaip paliko Vilnių ir persikėlė gyventi pas savo mamą į Ameriką. Labai gi jau pasiilgus Vilniaus ir su nekantrumu laukė, kada ir vėl jį pamatys. Lenkijos muitininkai buvo gana malonūs ir beveik nieko netikrino. Kitaip gi buvo su rusų muitininkais Gardinę. Mane patį pirmą pakratė gana gerai, išvartydami visus mano lagaminus. Gerai, kad nieko blogo neturėjau. Mano kupė partneres jau tikrino daug mažiau ir kai viskas pasibaigė taip gerai, jos ir sako man, kad reikia atšvęsti ir pradėjo ruošt puikias vaišes. Net ir pirmą stikliuką jau spėjom išgerti, nes traukinys turėjo pajudėti kiekvieną minutę. Tik staiga, atsidaro kupės durys ir į vidų įeina pasieniečių kapitonas, už jo matant bestovintį dar leitenantą ir kareivį. Kapitonas paklausia ar aš esu Laukaitis ir, atsakius teigiamai, paprašo mano paso. Patikrinęs tai, jis įsako man pasiimti visus mano daiktus ir eiti su jais. Nesuprasdamas gerai rusiškai, per savo bendrakeleives aš klausiu kas atsitiko ir kodėl aš turiu eiti, nes jau kartą buvau visų patikrintas ir buvo pasakyta, kad viskas yra tvarkoj. O kapitonas tik pasako "Einam" ir viskas. Išsiverčiu su savo sunkiais, dovanų prikrautais lagaminais ir tempiu juos, kai nei vienas iš tų trijų kariškių net padėt ir panešt nepasisiūlo. Atrodo lyg ir suareštuotas esu, nes paso jau man neatiduoda. Atėjus į jų pasienio Gardino būstinę, kapitonas su mano pasu nueina, palikdamas leitenantą sėdėti su manim. Po kelių minučių į tą patį kambarį, kur įėjo kapitonas, įeina ir du stori, kaip leitenantas su nusistebėjimo pasako, pulkininkai. Atrodo reikalas rimtas, o mano traukinukas su partnerėm ir tik pradėtomis vaišėmis, nurieda Vilniaus link.

Su leitenantu sėdžiu valandą, jau ir antrą, į išvietę jis mane palydi ir, pagaliau dar po pusvalandžio, išeina tas kapitonas ir jam iš paskos tie du pulkininkai. Prieina jie prie manęs ir pradeda ką tai rusiškai sakyt. Nesuprantu, draugas, pasakau jam. Tada jie iškviečia vieną kariškį, mokantį anglų kalbą ir jis man pasako, kad įvyko didelis nesusipratimas, jie už tai atsiprašo manęs ir aš galėsiu su sekančiu traukiniu važiuot į Vilnių, kuris bus tik už šešių valandų, kai tuo tarpu aš galiu eit į bufetą pavalgyt. Apie mano avėlavimą jie pranešė mano šeimininkui Vilniuj ir per jį mano giminėms, kurie jau laukė manęs stoty. Vis vien man man nebuvo aišku kas atsitiko, kodėl buvau sulaikytas? O, pasirodo, kad prieš šešis metus, už važiavimą be raštiško leidimo, nors žodinį ir turėjau, aplankyti tėvo kapo ir vėliau sergančios motinos Kaune, buvau sulaikytas ir nubaustas be teisės penkis metus įvažiuoti į Sov. Sąjungą, tai ir mano pavardė atsidūrė "juodame sąraše". Kitur ji buvo išbraukta, tačiau mažame Gardino mieste ji dar tebebuvo, todėl paėmus mano įvažiavimo vizos lapelį ir jį patikrinus, bei radus mano pavardę tame sąraše, buvau ir sulaikytas. Tą visa išsiaiškinus, aš jau buvau visai kitaip traktuojamas. Kareivis net mano daiktus į traukinį nunešė, gavau atskirą kupė ir arbata tuoj pat buvau pavaišinats. Gerai, kad taip pasibaigė ir nereikėjo vėl būt išmestam. O, kai atvažiavau į Vilnių ir pamačiau taip brangius artimųjų veidus, tai ir visas pyktis pasiliko Gardine, gi čia, pradėjau savo puikias dviejų mėnesių atostogas, šį kartą pamatydamas tiek, kiek niekada iki šiol ir tai ko niekada nebuvau tikėjęs pamatyt.

Persitvarkymas, pilnąja žodžio prasme ir tai tautiniai lietuviškas, už ką, dar tik prieš kelis mėnesius, galėjai atsidurti už grotų ar gauti nemokamą kelionę pas Sibiro meškas, stiprėja diena iš dienos.

NATIONWIDE INSURANCE
Nationwide is on your side

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6028 Mayfield Road, Suite 10, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Oh.

MILLHANDS
I.D./O.D. GRINDERS

We are a manufacturer of precision parts, and have immediate openings for mill and grind hands. Candidates selected will be experienced to include performing own set-ups, interpret blueprints, and ability to maintain close manufacturing tolerances. You must be flexible to work first or second shift.

An excellent employment package is offered.

If you meet these qualifications, contact our Human Resource Dept.,

(313) 541-7500

ITW WOODWORTH
1300 E. 9 Mile Rd.
Ferndale, MI 48220
An Equal Opportunity Employer

(38-40)

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Su atnaujintu pasiryžimu ateities darbams

L. Švarcaitė-Kormos

Šių metų rugpiūčio 21 d., gražią saulėtą sekmadienio popietę, VII-je Tautinėje stovykloje įvyko Miško Ženklo kursantų sueiga. Mišku nuaidėjo s. Edžio Meilaus, jr pučiamas ragas. Susigrupavo 'Bebrai', 'Lapinai', 'Pelėdos', 'Meškos', 'Ereliai', 'Kurapkos' ir dainuodami skilties dainą įžygiavo į vėliavų aikštę, kur išsirikiavo pagal komendantės v.s. fil. Laimos Kiliulienės komandą.

Sueigą pradėjo psl. Regina Polikaitienė šiais maldos žodžiais:

"Apšviesk man protą, Viešpatie,
ir širdį man skaidria liepsna uždeki,
kad aš vadovu tinkamu jiems būčiau,
kad jų krūtinėse jaunose aš įžiebčiau ugnį,
kurios likimo audros neužpūstų
... kad jų širdyse, sielose ir prote ugniniais žodžiais šūkis mūs įsirašytų:
Dievui, Tėvynei ir Artimui!"

Sekė raportai, Lietuvos himnas, vėliavos pakėlimas. Po jų v.s. fil. Meilė Mickienė trumpai apibūdino visus Miško Ženklo - Gilwellio skautų vadovams skirtus aukštuosius kursus, kuriuose dalyvavo lietuviškos skiltys. Nuo 1975-jų iki 1987-tų metų lietuviai skautai vadovai dalyvavo šešiuose amerikonų skautų vadovų pravestuose kursuose. Sesė Meilė perskaitė kas tuos kursus suruošė, kas vadovavo, kokie buvo lietuviškų skilčių vardai ir pakvietė po vieną tų metų kursantą-atstovą iškelti to kurso gairelę. Toliau sekė v.s. Česlovo Kiliulio žodis.

Dalis Miško Ženklo kursus baigusių vadovų-vadovių, po įdomios ir nuotaikingos sueigos LSS VII-je Tautinėje stovykloje.

Skautininkas Kiliulis yra tas asmuo, kurio pastangomis buvo sudaryta galimybė jau eilę metų, pradedant nuo 1975-jų, lietuviams skautams vadovams dalyvauti ir lavintis amerikiečių ruošiamuose Gilwellio aukštuosiuose kursuose. Taip pat jo dėka lietuviams kursantams buvo leista kursuose vartoti lietuvių kalbą ir visus kursuose pažadėtus įsipareigojimus atlikti lietuvių kalboje.

V.s. Č. Kiliulis sveikino gilwellistus, subėgusius kartu atnaujinti užmegztas pažintis ir sustiprinti duotus pažadus lietuviškai skautybei. Pabrėžė, kad vadovų tikslas turėtų būti lavinti skautišką jaunimą, organizuoti skiltininkų kursus vietovėse, draugininkų kursus rajonuose, talkinti Gintaro-Ąžuolo mokyklose, prisidėti prie tuntininkų konferencijų ruošos, bei sudaryti sąlygas kitiems vadovams dalyvauti Miško Ženklo stovyklos išgyvenimuose. Ragino, pasibaigus Tautinei stovyklai, su krusti ir Miško Ženklo kursuose gautą patyrimą pasidalinti su kitais. Baigdamas pristatė v.s. Juozą Raškį, 1987 m. kursų pagrindinio vadovo pavaduotoją. Taręs trumpą žodį, brolis Raškys pakvietė tų kursų patarėjas - v.s. t.n. Stefą Gedgaudienę ir v.s. fil. Laimą Kiliulienę pristatyti naujas, Miško Ženklo kursus užbaigusias, gilwellistes: ps. fil. Reginą Polikaitienę, s. Juliją Taorienę . Po pristatymo sesė Laima užrišo joms kaklaraiščius, o sesė Stefa įteikė kaklaraiščių žiedus ir Gilwellio kauliukus. Kad užsitarnauti šiuos kauliukus, reikia įdėti daug darbo ir daug, daug pastangų! (Sesėms ps. fil. Dainai Petronytei ir ps. fil. Ritai Žukienei, baigusioms kursus, bet turėjusioms anksčiau išvykti į namus, ceremonialas buvo atliktas išvakarėse) Staiga mišku nuaidėjo skilčių sveikinimo šūkiai naujoms gilwellistėms.

Po trumpo LSS Tarybos pirmininko v.s. fil. Petro Molio žodžio, v.s. Česlovas Kiliulis įteikė visiems baigusiems kursantams lietuviškus Miško Ženklo ženkliukus: trispalvės vėliavos dugne Gilwellio simbolis – kirvis įsmeigtas į medžio rąstą. Ženkliukai prisisegimui prie uniformos.

Užsibaigus oficialiai daliai gilwellistams buvo duotas atlikti uždavinys: išdalinti popierio lapeliai su gyvulio ar paukščio vardu ir kiekvienas turėjo kuo greičiausiai susirasti savo porą, panaudodamas tik to gyvulio ar paukščio balsą. 'Liūtai' nugalėjo visus miško gyventojus! Po 'premijų' įteikimo, visi dainavo ir šoko 'suk, suk ratelį..., pasikalbėjo su senais pažįstamais, apžiūrėjo fotografijų parodėlę iš buvusių Miško Ženklo kursų ir pasivaišino.

Sueiga baigėsi bendrame rate giedant "Lietuva brangi". Niūniuojant antrąjį piesmės posmą v.s. Laima Kiliulienė perskaitė vieno amerikiečio vadovo pirmąjį išgyvenimą Gilwellio parke Anglijoje, kur buvo įsteigta pirmoji Gilwellio mokykla. Tarp kitų dalykų jis rašė: *"Gilwellis yra dvasia - nuotaika, kurią jauti. Čia yra pasaulio skautybės centras - jį charakterizuoja nuoširdi draugystė ir bendras supratimas tų pačių tikslų mūsų judėjime. Aš išvykau užtikrintas, kad čia yra vyrai, tikrai susirūpinę, ką mes mokom jaunuolius ir kaip paruošiame jaunuolių vadovus. Čia, štai, yra Gilwellis, pasaulio skautų vadovų apmokymo centras, ir trykštantis šaltinis skautiškos dvasios."*

Paspaudę rankas, Miško Ženklo kursantai skirstėsi su atnaujintu entuziazmu ir pasiryžimu ateities darbams.

Lietuviai esame visi — Lietuvių Fonde ar esi?

3001 WEST 59TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629
PHONE: (312) 471-3900
U.S.A.

LIETUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION

Santrumpos: atm. įn. — atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio — aukotojas, įm. — įmokėjo, atst. — atstovauja, asm. — asmuo, įgal. — įgaliotinis, suma po pavardės — įnašų iš viso.

1988 m. liepos mėn.

2 x $15 Graužinis Laima atm. įn., $115; Sventickienė Marija atm. įn.: įm. 2 as., $15.

1 x $25 Adams Joe atm. įn.: Baltimorės vyrų choras „Daina", $25.

3 x $100 Janušis Ipolitas ir Gina, $200; Landsbergytė-Veillon Irena, $500; Vaitkus Andrius ir Marija, $2,200.

1 x $200 Bartosevičius Eugenijus atm. įn.: Bartosevičius Eugenija, $2,100.

1 x $335 Krasauskas Ildefonsas atm. įn.: Dragunevičius V. & G. $30, LB Cape Cod Apylinkė $25, Jansonas dr. E. ir I. $25, Petrutis R. ir A. $25, Vengris J. ir O. $25 ir 16 kt. asm., $335.

1 x $550 Rukšėnas Gediminas atm. įn.: jo mirties 10-tų metinių proga, Adomėnas Antanas ir Aldona $100, Mitkevičius Albinas $30, Šimonėlis Alfonsas $30, Činga Jonas ir Aldona $25, Korius Zislovas ir Stasė $25, Radvenis Gregorius ir Janina $25 ir 21 kt. asm., $1,564.

3 x $1,000 Sapetka Kazimieras, $6,000 Šuopienė Antanina atm. įn.: Šuopys Vincas, $1,100; Šuopys Vincas, $1,300.

Iš viso $4,440.00.

1988 m. rugpjūčio mėn.

1 x $20 Durickas Stasys atm.; įm. 2 asm., $180.

1 x $25 Matusevičius Juozas atm. įn.: Baras Stasys ir Elena, $225.

1 x $50 Puzinas dail. Povilas atm. įn.: Puzinienė Austra, $750.

1 x $65 Greater Hartford Combined Fed. Campaign, $65.

2 x $100 Remys dr. Edmundas ir Dalia, $100; Vaitkus Andrius ir Marija, $2,300.

1 x $123 Stasiūnas Kostas atm. įn.: S. S. Peter & Paul Lietuvių Choras $53, Lukas Vincas ir Ramunė $35, Kamantas Vytautas ir Gražina $25 ir 1 kt. asm., $123.

1 x $140 Šapalas Pranas ir Hortenzija, $950.

3 x $150 Mikaliukas Stasys atm. įn.: Mikaliukai Stefanija, Saulius ir Laimutė, $150; Rakauskas Jonas, $150; Tatarūnienė Stasė atm.: Geldžiai Stasys ir Danutė $50 ir 7 kt. asm., $540.

4 x $200 Daulys Kazys, $900; Gedmintas Juozas ir Leonija, $500; Lietuvių Padėkos Paminklo Fondas: Lizaitis Juozas ir Valerija, $5,400; Varnelis Apolinaras ir Jadvyga (mirusi), $3,900.

1 x $315 Majauskas Bronius atm. įn.: Danta Algis ir Julija $50, Gečys Alg. ir Teresė $50, Jakas Rimvydas ir Dalia $50, Masalaitis Putinas ir Aniliora $50, Pliuškonis Kęstutis ir Onutė $40, Dragūnas Gediminas ir Darija $25, Vasys Anthony $25, Zerr Aušra $25, $315.

1 x $500 Miežinskas Jonas ir Lionė 40 m. vedybų sukakties proga, $500.

Iš viso $2,688.00.

Lietuvių Fondo pagrindinis kapitalas 1988.VIII.31 pasiekė 4,124,465 dol. Gautomis palūkanomis parėmė meną, lietuvišką švietimą, kultūrą ir jaunimą 2,307,586 dol.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo dalį. Iš viso palikimais gauta 1,095,273 dol.

Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamente įrašykime šį tikslų pavadinimą:

"LITHUANIAN FOUNDATION, INC., A NOT-FOR-PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION, CHICAGO, IL."

Visi remkime Lietuvių Fondą, nes gautomis palūkanomis remiamas lietuvybės išlaikymas.

CLEVELANDO PARENGIMAI

- **SPALIO 8-9 D. Tradicinės Lietuvių Dienos. Visos organizacijos prašomos tuo laiku nerengti jokių parengimų. LB Clevelando apyl. valdyba.**
- **SPALIO 8 D. Pabaltiečių vakaras. Rengia ALT, Latvių Sąjunga ir Estų Taryba.**
- **SPALIO 15 D. Neringos tunto skaučių tradicinis balius Lietuvių Namuose.**
- **SPALIO 23 D. 12 v. p. p. Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis susirinkimas ir premijos .teikimas.**
- **SPALIO 23 D. 4 val. p. p. solisčių Aldonos Stempužienės ir Jennefer Cochran-Luisa koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje.**
- **LAPKRIČIO 5 D. Lietuvių Namų metinis balius.**
- LAPKRIČIO 12 D. Dainavai paremti vakaras Dievo Motinos parapijos auditorijoje.
- **LAPKRIČIO 19 D. L.K. V.S. Ramovė — kariuomenės minėjimas.**
- GRUODŽIO 3-4 D. D. Lietuvių Fondo renginiai.
- **GRUODŽIO 10 D. Clevelando Lietuvių Žaibo klubo sportininkų išleistuvių į Australiją vakaras.**
- **1989 M. BIRŽELIO 30 — LIEPOS 2 D. Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Seimas Clevelande.**

JOURNEYMAN DIEMAKERS

With job shop experience only. Must have experience with Progressive Draw and Single Point Tooling. Excellent wage and benefit package.

Please call or write for interview

BETTCHER MANUFACTURING CORP.
16000 Commerce Park Drive
Brook Park, Ohio 44142
216-267-0850

Equal Opportunity Employer
32-38)

PILIEČIAMS SVARBU ŽINOTI

Visuotiniai rinkimai bus lapkričio 8 dieną. Balsuoti gali visi piliečiai, bet jie turi būti registruoti balsuotojai. Asmenys, kurie buvo registruoti balsuotojai, bet nebalsavo 1984 metų visuotiniuose rinkimuose (lapkričio mėn.) ir nebalsavo nei vienuose rinkimuose po 1984 metų, privalo iš naujo užsiregistruoti, kad turėtų teisę balsuoti šių metų lapkričio 8 dieną. paskutinė registracijos diena yra spalio 11. Jeigu neesate tikri dėl savo statuso, prašom skubiai skambinti Cuyahoga County Board of Election įstaigai tel. 443-3200 ir prašyti "Registration Department". Piliečiai gyveną kitose apskrityse (Lake, Geauga, kt.) turi registruotis savo apskrityse iki spalio 11, jeigu jie dar nėra registruoti balsuotojai. Šiuo klausimu informacijos galite gauti pas Daną Čipkienę tel. 943-0910, Vladv Plečkaitį tel. 531-3474 ir Juozą Stempužį tel. 382-9268.

NERINGOS SKAUČIŲ TUNTAS MALONIAI KVIEČIA JUS Į PRAMOGINĮ VAKARĄ

"RUDENS NOKTURNAS"

Š. m. spalio mėn. 15 d., 8 val. vak.

LIETUVIŲ NAMŲ SALĖJE.

Programėlėje — **Edo Punkrio muzikos premjera Clevelande.** SVEČIŲ LAUKIA SKANŪS UŽKANDŽIAI IR JAUKI NUOTAIKA!

Šokiams gros DON SLOGAR orkestras.

Bilietus galima užsisakyti skambinant **Onai Šilėnienei: 531-8207.** Bilietų kaina: 10.00, Garbės rėmėjams: $25.00.

PUT YOUR SELF IN THE BEST POSITION . .
WITH BROWARD MARINE!

We insist upon delivering each new owner a Broward aluminum motor yacht whose customized construction performance and beauty meet standards of excellence.

And we make no bones about the value of our skilled people who share that same quality.

We'd like to talk to your about these current openings. If you take pride in the standards you've set and possess solid marine experience.

- ELECTRICIANS
- CARPENTERS
- PLUMBERS
- MECHANICS
- ALUMINUM FABRICATORS
- WELDERS
- NAVAL DRAFTS PERSON

Please resume to Personnel Diretor

BROWARD MARINE INC.
1601 S.W. 20th Street
Fort Lauderdale, FL 33315

• **Metinis Pabaltiečių bendravimo vakaras,** įvyks šeštadienį, š. m. spalio mėn. 8 d., 7:30 val. vak. latvių parapijos salėje — Andrews Avenue (West 151-a gatvė) ir Detroite Avenue. Programą atliks estų kompozitorius, koncerto pianistas Rein Rannap. Bus patiekta šilta vakarienė, taip pat muzika ir kt.

Bilietai po $15.00 gaunami pas ALT skyriaus valdybos nares A. Mackuvienę — tel. 692-2031 ir B. Pautienienę — tel. 383-8225. Pelnas skiriamas bendrai Pabaltijo valstybių laisvinimo veiklai.

DĖMESIO "ABSENTEE" BALSUOTOJAI

Board of Elections gali atsiųsti jums balsavimo lapą iš anksto į namus, jeigu jūs turite pasiteisinamąją priežastį, kad lapkričio 8 dieną negalėsite atvykti į savo apylinkės balsavimo būstinę.

Teisėtą priežastį dėl amžiaus turi visi asmenys, kurie yra 62 metų ar vyresni. Asmenys, kurie rinkimų dieną gali būti išvykę, ar turi būti pas gydytoją, ar gyvena senelių namuose, ar dėl seikatos stovio negali išeiti iš namų — šie visi balsuotojai gali gauti balsavimo lapą iš anksto paštu. Norintieji šia privilegija pasinaudoti, privalo skubiai užpildyti pareiškimą, kad Board of Elections jums atsiųstų balsavimo lapą. Dėl pareiškimo blanko ir pagalbos kaip tą blanką užpildyti prašom skubiai skambinti Gražinai Plečkaitienei tel. 531-3474, Juozui Stempužiui 382-9268 ir Danai Čipkienei 943-0910. Jie jums parūpins blankus ir padės juos užpildyti. Neesančių balsuotojų (Absentee) blankai spalio 9 dieną po mišių bus pildomi šv. Jurgio ir Dievo Motinos parapijų salėse.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI D I R V O S PRENUMERATĄ

Jei ruošiatės parduota ir pirkti namą, skambinkit RŪTAI GAMBER - GAIDŽIŪNAITEI, pastoviai dirbančiai CENTURY 21 — Launder and Ass'n. Inc. — 7395 Center St., Mentor, Ohio 44060. Telefonai įstaigoje: 255-1111 ir 951-8101, namuose — 585-7280.

Visais pardavimo ar pirkimo reikalais būsite rūpestingai aptarnaujami.

tėvynės garsai

LITHUANIAN RADIO PROGRAM
4249 LAMBERT RD. / CLEVELAND, OHIO 44121

NAUJOJE RADIJO STOTYJE

★

Lietuvių savaitinė radijo programa, pradedant 1988 m. rugsėjo 4,

GIRDIMA SEKMADIENIAIS
8:00 — 9:30 RYTO

iš John Carroll universiteto radijo stoties FM banga 88.7 — stereo.

Radijo studijos tel. 397-4438

WUJC 88.7 FM

Lietuviška muzika, žinios, Keliaujančio mikrofono reportažai, įvykiai Lietuvoje, istorinės ir literatūrinės vinjetės.

Programos vedėjas — Juozas Stempužis
4249 Lambert Road. Cleveland. Ohio 44121
Tel. (216) 382-9268

Taupa

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:
Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuošimčius Už:
Taupymo Saskaitas, Certifikatus, IRA, Čekių Sąskaitą, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:
Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui,
Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks,
Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitas,
Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios *** apdrausta iki $100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

SATURDAY & SUNDAY
OPEN 12 — 4 PM
18610 Muskova Avenue

walk to Lithuanian Hall and East 185, 3 bdrm. sided col., form. din. rm., liv. rm. + den., lge. kitchen, eat erea, rec. rm., lge. 2 car garage.
Reduced to 56,900.00

Mike Sikora Realty, 731-3373 call Bill

MIRĖ JONAS VIRBALIS

Spalio 1 d. Clevelande staiga mirė Jonas Virbalis, Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio kūrėjas ir garbės narys, Lietuvių Bendruomenės veikėjas.

Jis dalyvavo LAS seniūnų suvažiavime Lietuvių Namų salėje. Suvažiavimo metu antrą kartą padaręs trumpą pareiškimą, atsisėdo kėdėn ir po kelių sekundžių sukniubo. Atvykusi greitoji pagalba bandė atgaivinti, bet atvežtas į ligoninę Jonas Virbalis mirė.

Velionis buvo 82 metų amžiaus. Kilęs iš Lazdijų valsčiaus. V. D. Universitete studijavo ekonomiką. Karo metu atskirtas nuo žmonos ir dukters atsidūrė Vokietijoje, o vėliau atvyko į JAV.

Jonas Virbalis drauge su kitais bičiuliais Vokietijoje įsteigė Lietuvos Atgimimo Sąjūdį. Ilgus metus Clevelande vadovavo LB apygardai, priklausė SLA 14 kuopai ir Balfo skyriui. 1964-66 m. buvo Lietuvių Namų ir klubo direkcijos pirmininkas.

Daugiausiai darbo skyrė LAS eidamas pirmininko pareigas.

Velionio žmona mirė Lietuvoje. Ji buvo bolševikų kankinta ir kalinama. Lietuvoje tebegyvena duktė Ina, dvi dukraitės ir dvi seserys.

Clevelande velionis paliko liūdinčią seserį Dominiką su šeima.

Palaidotas spalio 5 d.

Dirva reiškia užuojautą visiems artimiesiems.

• **Tėvynės Garsų radijas** rugsėjo 25 dienos laidoje transliavo reportažą apie Vingio parke liepos 9 įvykusį viešąjį susirinkimą, kurį organizavo Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinė grupė. Susirinkime daugiausia buvo kalbama apie Gorbačiovo viešumo ir atvirumo politiką ir jos apraiškas Lietuvoje. Deja, tokių apraiškų suminėta labai mažai. Persitvarkymo sąjūdžio kalbėtojai skundėsi, kad provincijoje sėdi sustabarėję staliniško režimo komunistai ir neleidžia steigti Persitvarkymo sąjūdžio skyrių, nesirūpina gamtos apsauga. Ypatingai griežtos kritikos susilaukė televizija ir komunistų partijos oficiozas "Tiesa". Iš reportaže pateiktų pareiškimų ir susirinkusiųjų šauksmų "... gėda, gėda, gėda ..." buvo galima pajusti stiprią reakciją prieš priespaudą bei okupaciją. Kalbėtojai reikalavo, kad jaunimas karinę tarnybą atliktų Lietuvos teritorijos ribose. Žmonės šaukė "Lietuva, Lietuva, Lietuva ..." ir reikalavo e k o nominio savarankiškumo bei Lietuvos suvereniteto.

Daugelis čia yra matę šio įvykio vaizdajuostę, bet to įvykio kalbų garsinį įrašą klausytojai girdėjo pirmą kartą.

PENKIOLIKA METŲ LIETUVIŲ NAMAMS

Lietuvių namų metinis balius įvyks lapkričio 5 dieną. Baliuje muzikinę programą atliks sopranas Laima Šarkaitė ir Čiurlionio ansamblio kanklių kvintetas, vadovaujamas Onos Mikulskienės. Dainininkė Laima Šarkaitė ilgus metus studijavo fortepijoną. Dabar jau dveji metai ji mokosi dainavimo Clevelando valstybiniame universitete.

Lietuvių namų direkcija šių metų baliuje prisimins namų penkiolikos metų sukaktį. 1973 metais rugpiūčio mėnesį naujieji Lietuvių namai buvo kun. Kęstučio Žemaičio pašventinti ir atidaryti viešajam naudojimui. Direkcija tiki, kad Clevelando lietuviai gausiai dalyvaus penkiolikos metu Lietuvių namų statybos prisiminimo baliuje.

• **Stefa Gedgaudienė,** LSS Vyr. Skautininkė, spalio 1-2 d. d. dalyvavo Kernavės skaučių tunto Chicagoje 30 metų sukakties iškilmėse. Tuntui šiuo metu vadovauja buvusi clevelandietė Rita Stravinskaitė-Penčylienė.

SPALIO 23 GEORGE VOINOVICH PAS LIETUVIUS

Spalio 23, sekmadienį, 12 val. susitiksime su Clevelando meru George Voinovich. Susitikimas įvyks Dievo Motinos parapijos svetainėje. .

Meras Voinovich, prieš dešimt metų ar daugiau nusipirkęs namus iš Vacio Petkaus, apsigyveno lietuvių apylinkėje. Iš tikrųjų, šalia jo ir skersai gatvės prieš jo namą gyvena lietuvių šeimos.

Jo ryšiai su Clevelando lietuviais visada buvo labai artimi. Dabar jis kandidatuoja į JAV senatą. Senatorius yra Amerikos demokratinės sistemos galia ir garbė. Žmogui, kilusiam iš slovėnų-serbų tėvų, turinčiam ryškią slavišką pavardę, nelengva grumtis rinkimų metu amerikietiškoje visuomenėje, kuri vis tebėra stipriai rasiniai pasidalinusi ir prietaringa bei nepalanki tautybių kilmės žmonėms. Merui George Voinovich reikalinga ypatingai stipri balsuotojų respublikonų ir demokratų parama. Todėl visi lietuviai kviečiami spalio 23, sekmadienį, 12 val. atvykti į Dievo Motinos parapijos svetainę susitikti su meru ir išreikšti jam savo paramą, Susirinkime dalyvaus mero šeima, jo rinkiminio štabo pareigonis, kitų tautybių atstovai. Susirinkimą organizuoja komitetas, kurį sudaro Dana Čipkienė, Vladas Plečkaitis ir Juozas Stempužis, ir Lietuvių respublikonų klubas.

• **Įdomus koncertas** įvyks spalio 23 d. Dievo Motinos parapijos salėje. Dainuos jauna Amerikos lietuvaitė Jennifer Cochran-Luiza ir Aldona Stempužienė Solistėms akompanuos Dr. Mark George.

Bus atlikti gražiausi operų duetai, arijos, Brahm'so, Copland ir lietuvių kompozitorių kūriniai.

CLEVELANDO LIETUVIŲ DIENOS

DIEVO MOTINOS PARAPIJOS AUDITORIJOJE

šeštadienį, spalio 8 d., 7 val. vak.

KONCERTAS

TORONTO LIETUVIŲ JAUNIMO ANSAMBLIS

GINTARAS

VADOVAI RITA IR JUOZAS KARASIEJAI

Bilietai į koncertą ir vakarienę su šokiais platinami sekmadieniais abejų parapijų svetainėse, arba **tel.: 481-9928; 531-2190.** (Kainos: 15, 12, 8 ir 5 dol.). Lituanistinės mokyklos mokiniams — veltui.

Visos vietos numeruotos.

SEKMADIENĮ, SPALIO 9 D. NUO 11 VAL. RYTO

DIEVO MOTINOS PARAPIJOS AUDITORIJOJE

IŠEIVIJOS LIETUVIŲ DAILĖ '88"

KURATORIUS ALGIMANTAS KEZYS

Įėjimas į parodą — auka.

Parapijos svetainėj pietūs žaibo kelionei į Australiją paremti.

Visi Clevelando ir apylinkės lietuviai kviečiami Lietuvių Dienose dalyvauti.

LB CLEVELANDO APYLINKĖS VALDYBA

KVIEČIAME DALYVAUTI DEVINTAME METINIAME

PABALTIEČIŲ BENDRAVIMO VAKARE

šeštadienį, spalio 8 d., 7:30 val. vak.

LATVIŲ PARAPIJOS SALĖJE

ANDREWS AVE. (WEST 151-A GATVĖ) IR DETROIT AVENUE

ESTŲ KOMPOZITORIAUS IR PIANISTO

REIN RANNAP

KONCERTAS

PO KONCERTO VAKARIENĖ.

Bilietai po $15.00 gaunami pas ALT skyriaus valdybos nares: **A. Mackuvienę — tel. 692-2031 ir B. Pautienienę — tel. 383-8225.**

Pelnas skiriamas bendrai Pabaltijo valstybių laisvinimo veiklai.

Rengia Clevelando Pabaltiečių Komitetas.

• **PERKANT IR PARDUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.**

• **PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.**

• **Išnuomojamas** 3 miegamųjų butas, Euclid, Ohio. Naujas namas II aukšte. Garažas ir rūsys. Skambinti savininkui 531-4504.

(38-39

DIRVA

MIRĖ PETRAS MAŠALAITIS

Britanijos lietuvių bendruomenė vėl neteko vieno veiklaus inteligentijos atstovo: rugsėjo 16 d. Londone mirė visuomenininkas Petras Mašalaitis. Po karo tų visuomeniškai veiklių inteligentų buvo šiek tiek atvažiavę iš Vokietijos, bet didžioji dalis jų iš čia emigravo į užjūrius, o likusiųjų nemaža jau ilsisi kapinėse. Ten nuėjo ir Petras, tas principingas ir autoritetą turėjęs lietuvis, kuris pernai liepos mėn. atšventė 80 m. savo amžiaus sukaktį ir pastaraisiais keleriais metais jau negalavo, šiuo ir tuo pasiskųsdamas, bet vis tiek dažna proga dalyvaudamas ten, kur tik susitelkia kiek lietuvių, ir vis prisiimdamas kokias nors pareigas. Nuo lietuviškų reikalų jis nenuleido rankų iki paskutiniosios.

Tik apie savaitę prieš mirtį paaiškėjo, kad staiga padidėję skausmai yra keliami kaulų vėžio, kuris ligi tol gydytojų nebuvo pastebėtas, o dabar jau pasidarė nebeįmanomas gydyti. Ligi tol visokiems negalavimams būdavo surandami kitokie vardai ir taikomas kitoks gydymas.

Petras Mašalaitis, vos tik atsidūręs Londone, tuojau pasinėrė ir lietuviškuose reikaluose. Tada buvo steigiama D. Britanijos Lietuvių Sąjunga, ir jis buvo išrinktas į to miesto DBLS centrinio skyriaus valdybą ir kurį laiką pirmininkavo jam. Keliolika metų jis išdirbo DBLS centro valdyboje. Būdavo renkamas į įvairias komisijas. Kai D. Britanijoje kūrėsi Lietuvos Atgimimo Sąjūdis, jis buvo tarp steigėjų, tos organizacijos vadovybėse, o nuo 1963 m. vietininkijos vadovas. Kurį laiką redagavo vietininkijos leistą laikraštėlį "Tėvų žemė", o taip pat rašydavo ir kitiems laikraščiams.

Jau nuo jaunų dienų, nuo gimnazijos laikų, Petrą traukė scena, kurioje jam sekėsi. Tai ir D. Britanijoje jis tą palinkimą su meile ir atsidėjimu plėtojo. Rytiniame Londone tada buvo susitelkusių nemaža tų scenos mėgėjų, tiek naujų ateivių, tiek ir nuo anksčiau čia gyvenusių. Entuziastai jau 1948 m. sujudo. Nuo tada "Vaidila" pasivadinusių scenos mėgėjų grupė buvo tikras Londono lietuvių pasididžiavimas. Jis į dažnus vaidinimus atsigaivinti sutraukdavo daug tautiečių, o su kai kuriais pastatymais pasirodydavo ir kituose lietuvių telkiniuose. P. Mašalaitis buvo čia tarp tų veiklių entuziastų, kurie suko visą ratą — steigė sambūrį, vaidino, režisavo, pradėję S. Lauciaus "Paslaptingoje zonoje" 1948 m. ir baigę savo veiklą V. Alanto "Kyla vėtra ūkanose" 1965 m. Grupė yra pastačiusi 20 scenos veikalų.

Karštas, nepalaužiamas patriotas, P. Mašalaitis ir kitaip sugebėdavo pasireikšti. Jis ne kartą yra ir paskaitą kuriame nors minėjime skaitęs ir ne tik Londone, bet ir kitur kaip svečias. Jeigu minėjimų programose neturėdavo sau kurio didesnio vaidmens, tai nors padeklamuodavo patriotišką eilėraštį. Siekdamas, kad renginiai pasisektų, Petras prisėsdavo prie staliuko ir bilietų pardavinėti, jei tokie būdavo ir jei rengėjai neturėdavo kito paslankaus asmens.

Lietuvoje Petras Mašalaitis Vytauto Didžiojo Universitete Kaune buvo baigęs teisių fakultetą ir kurį laiką dirbo teisėju ir ėjo administracines pareigas. Jo pelenai gabenami į JAV ir bus palaidoti šalia ten mirusio vyresniojo brolio Vinco, buvusio ilgamečio nepriklausomos Lietuvos Ministrų tarybos reikalų vedėjo. **(k. b.)**

KOMUNISTŲ KANKINIAI

Spalio 23 d. 3 val. p. p. Lietuvių Tautiniuose Namuose ruošiamas knygos "Lietuviai tautininkai — komunistų kankiniai", supažindinimą su visuomene.

Kalbės žurnalo "Naujoji Viltis" redaktorius Vytautas Abraitis. Meninėje dalyje dalyvaus: Daiva Vaitkevičiūtė-Meilienė — deklamacijos ir Linda Burbienė — dainos. Pabendravimas prie kavutės.

Plačiosios Chicagos visuomenę kviečiame gausingai dalyvauti. Įėjimas laisvas.

Rengia: Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos valdyba.

• **Tautos Fondo Chicagos komitetas** š. m. spalio 9 d., sekmadienį, 2 val. 30 min. p. p. Lietuvių Tautiniuose namuose (6422 So. Kedzie Ave.) ruošia tradicinius pietus.

Maloniai kviečiame visus lieuvius šiuose pietuose dalyvauti. Savo dalyvavimu Jus paremsite VLIKo veiklą.

Vietos rezervuoti, skambinkite šiais telefonais: 737-0928 arba 434-4645.

• **"Lietuvių Balso" redakcija** persikėlė į naujas patalpas: 2624 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629. Telef. (312) 776-3399. Laikraštį leidžia Lietuvių spaudos draugija.

• **Danguolė ir Algis Ratkeliai,** Laguna Beach, Calif., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką laikraščiui paremti 100 dol. Ačiū.

• **Elena Vizgirda,** Detroit, Mich., atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 20 dol. Ačiū.

• **Genovaitė Meiliūnienė,** New Yorke, atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **Bronė Macijauskienė,** Sunny Hills, Fl., atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 50 dol., linkėdama redakcijai ir bendradarbiams šauniai darbuotis ir dar ilgai gyventi. Ačiū už auką ir linkėjimus.

• **Tautybių festivalis** Luzerne County, Pa. įvyks spalio 20-23 d. 109th F. A. Armory, Kingston, Pa. Dalyvauja 26 tautybės su šokiais, dainomis ir tautiniais valgiais.

LIETUVIŠKO MENO 66 M. PARODA LIETUVIŠKAME MUZIEJUJE

Balzeko lietuvių kultūros muziejus atidarys pirmą tokios rūšies meno parodą spalio 14 d., penktadienį, kokios iki šiol nebuvo matyta šiame krašte. Paroda muziejaus meno galerijoje tęsis iki lapkričio 12 d.

"Lietuviško meno 66 metai" supažindins su 45 lietuvių dailininkų kūriniais, lietuviško muziejaus surinktais per savo 23 veikimo metus. Valentinas Ramonis suplanavo parodą paminėti 75 m. sukaktį nuo Mikalojaus Čiurlionio kūrinių pirmasios parodos Vilniuje, o taipgi paminėti 65 m. sukaktį nuo pirmosios meno klasės, pravestos naujai pastatytoje Kauno Meno Mokykloje.

Čiurlionio parodą suorganizavo 1913 m. spalio mėn. Lietuvių Dailės Draugija, kurios narių tarpe buvo skulptorius Petras Rimša ir tapytojas Adomas Varnas. Jų darbai bus išstatyti kartu su kitais šioje lietuviško muziejaus parodoje. Petras Rimša, kuris mirė 1961 m., buvo pasauliniai garsus skulptorius ir daugel lietuviškų monetų bei medalių kūrėjas. Adomas Varnas, kuris mirė Chicagoje 1979 m. sulaukęs brandaus amžiaus — 100 metų, buvo vienas pirmaujančių tapytojų ir jis suprojektavo vieną iš pirmųjų Nepriklausomos Lietuvos vėliavų ir daugel pašto ženklų bei popierinių pinigų (banknotų).

Kauno Meno Mokykla (pirmoji meno mokyklą Nepriklausomoje Lietuvoje) buvo įkurta 1922 m. ir oficialiai atidaryta 1924 m. Tačiau pirmoji meno pamoka, pravesta naujoje mokykloje, buvo 1923 m. lapkričio mėn., prieš 65 metus. Dvejetas pirmųjų mokytojų toje mokykloje buvo jau aukščiau minėtas Adomas Varnas ir Vytautas Jonynas, kurio darbas taipgi išstatytas šioje parodoje. V. K. Jonynas, kuris gyvena ir dar vis dirba New Yorko valstijoje, yra pasauliniai žinomas grafikas.

Seniausias eksponatas šioje parodoje yra Petro Rimšos bronzos skulptūra "Artojas", sukurta Lietuvoje 1922 m. Šioji skulptūra vaizduoja lietuvį ūkininką, ariantį dirvą savo laisvoje tėviškėje, per šimtmečius nuniokintą gaisrų, karų ir svetimų užėmimų. Šis įžymus kūrinys buvo gautas iš Boston Museum of Fine Arts nuolatiniai paskolai. Ją Bostono muziejus įsigijo 1937 m., kai Rimša viešėjo JAV ir rengė čia savo darbų parodas. Sekantis seniausias išstatytas darbas yra Toliaus Plokščio anglies portretas, sukurtas 1920 m. pabaigoje ar 1930 m. pradžioje Kauno Meno Mokykloje. T. Plokštis buvo ten studentu ir jo škicas turi oficialų mokyklos antspaudą.

Šioji paroda turės išstatytus 65 darbus, atstovaujančius beveik kiekvieną tchniką, menišką stilių ir temos klausimą, nuo Petro Rimšos realizmo, Adomo Varno ir Mykytojo Šileikio vėlyvo impresionizmo, Antano Vaikšnoro "Art Deco", Broniaus Murino ir Jadvygos Paukštienės ekspresionizmo, Jadvygos Nalivaikienės primitivizmo, Zitos Sodeikienės surrealizmo ir visus kitus paskutiniųjų 66 metų izmus.

Atidarymo proga vaišės bus spalio 14 d., penktadienį, 7 val. 30 min. vak.

BOSTON

E. JANUKĖNIENĖS DARBŲ PARODA

Evos Vanagaitytės-Janukėnienės iš Dorchesterio dailės darbų paroda vyksta nuo spalio 11 d. ligi spalio 23 d. Public Library patalpose Cambridge. Parodos lankymas — bibliotekos darbo dienomis.

LB APYGARDOS SUVAŽIAVIMAS

Rugsėjo 25 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos patalpose įvyko LB Bostono apygardos suvažiavimas, kuriame išklausyta veiklos apyskaita, pasitarta ateities veiklos reikalais ir išrinkta nauja valdyba. Ligi šiol pirmininku buvo Česlovas Mickūnas. Jam pasitraukiant iš tų pareigų, nauju pirmininku išrinktas Ignas Budrys. Kitais valdybos nariais liko buvusios valdybos nariai: Augė Rastonienė, Aldona Kairienė, Česlovas Mickūnas ir Jonas Vasys.

Š. m. spalio 11 d. sueina penkeri metai nuo

A. A.

ALFONSO BURNEIKOS

mirties. Draugus ir pažįstamus prašome prisiminti jį savo maldose.

Vincenta Burneikienė

Mylimai žmonai ir motinai

A. A.

MAGDALENAI SIRUTIENEI

iškeliavus Amžinybėn, užuojautą reiškiame jos vyrui VYTAUTUI SIRUČIUI, dukrai GRAŽINAI ir kitiems artimiesiems.

Vytautas ir Stella Abraičiai
Kostas ir Ona Žolynai
Algis ir Arlie Žolynai